

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egy évre — — 50 K. — f.
 Hat óra — — 25 K. — f.
 Három óra — 13 K. — f.
 Egyes számok ára 1 korona.

BARS

HIRDETÉSEK:

□ centiméterenként — fillér.
 Nyilattéri közlemények garmond soronként — fillér.
 Gyakori hirdető- és a velünk összekötésben levő hird. irodák árengedményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.
 Kéziratok vissza nem adtnak.

Alapította: HOLLÓ SÁNDOR

Megjelenik:
 Minden vasárnap reggel.

Felölős szerkesztő: Dr. KERSÉK JÁNOS.

A hirdetőket, előfizetőket s a reklám-
 elókat a kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A lap kiadója: NYITRAI és TÁRSA.

Karácsony.

„Eljött a karácsony most is mint sok százszor“, tele fényvel és örömmel, meleg szeretettel. Nem olyan nap ez, mint a többi — egyszer van csak minden esztendőben. E nap eljöttére megtelik a lelkünk csupa melegséggel, mert ezen a napon beküült ki a menny a földdel, a teremtmény a Teremtővel.

Volt egyszer paradicsoma is az embernek, volt béke, szeretet otthona, volt — de elveszett.

Mint a virág csak a fényben diszlik, árnyékban megsárgul, elfonnyad, elhervad, mint a hal csak a vízben él, mert ez az ő eleme s a szárazon rángatózik, megvonaglik, el áll lélegzete, úgy az emberi léleknek is a szeretet éltető melege, e szeretet melegének termékenyítő hiányát érezte karácsony eljöttéig, az örök szeretet megszületéséig.

Fellobbant a szeretet lángja s a világot átalakította. Amaz első karácsony óta melegebb a föld, melegebb a szív is, mely előbb fagyos volt és hideg dérrrel, zuzmarával belepett. Addig az embert az embertől elválasztotta valami; a gazdag elnyomta a szegényt, úr a szolgát, az egyik nép gyűlölte a másikat, de a nagy ellentét kibékült a szeretetlenség megszűnt.

Karácsonykor szegény és gazdag, úr és szolga, ifjú és öreg, Istenfélő és atheista érzi ennek az ünnepnek szuggesztív erejét: a szeretet ünnepé meglágyítja a legkérgesebb, legkeményebb szívet is, mert ilyenkor magunk is jobban érezzük árvaságunkat, az elhagyatottságot, a magányt; jobban megindul a szívünk is ha hasonlót látunk, felmelegszik a gondolatra, eljött a karácsony, a szeretet napja. Micsoda sürgés-forgás előzi meg, hogy sietnek az emberek örömet szerző ajándékokkal egymást meglepni, egymásnak kedveskedni, hogy vigyáznak, hogy egymásnak valamiképp fájdalmat ne okozzanak.

A süvöltő téli szél ilyenkor megveri ablakunk, az édes anyaföld keblét mint valami erős vaspáncél tartja zárva a tél kemény fagyja; az ártatlanság tiszta fehér köntösébe temetkezik a nagy természet. Zúzvara borítja a csupasz ágakat, jégvirág az ablakokat... a komor tekintetű emberek lépése alatt megszűröl hallatszik a megtagyott hó ropogása; mintha minden arra kész-

tetni, hogy tűz mellé házba szorultunk; de a kebleket fűti a szeretet melege, az emberek elhagyják meleg szobáikat, sietnek a városba, a fényes boltokba, majd csomagokkal megrakodva, egy-egy zöld fenyő gallyal kezükben mosollyal térnek ismét haza. A mosolygó arcok mellett azonban láttunk sóvárgó pillantásokat is, egy-egy hiányosan öltözött gyermeket, kinek az örméből csak annyi jut, hogy lássa a fényes kirakatok gazdag ajándékait, de magáénak ne mondhasa soha, vagy egy-egy szegény nőt, talán épen édes anyát, aki elborult arccal arra gondol, hogy néki is van valakije, akinek szeretne örömet szerezni, van egy kicsike gyermeke, kit karácsonyi ajándékkal oly jól esne megörvendeztetni. Ne csodálkozzatok rajta, még kevésbé ítéljétek el, testvéretek Ő s hevíti a szeretet ünnepe.

Ezt látva a társadalom, tőle lehetőleg siessen az ilyenek segítésére, sokszor áldozatkészségét is megfeszítve, testvért lát embertársában, testvért az idegenben. Azt a nagy ellentétet, mely volt úr és szolga, előkelő és elhagyatott, nemzetközi és idegen között, ezt a felfogást, mely az idegent egyuttal ellenségnek is nézte, a karácsony ünnepe megtörte, az emberi jogokat megszentelte, a szeretetet örök érvényre emelte. Óh szent karácsony jöjj mint már sok százszor, hozz még több meleget, nagyobb szeretetet.

Mennyien nem értik még meg nagy jelentőségét, s megértés, szeretet helyett sujtják a gyűlölség tűzét. Harag, ellenségeskedés, egyenlenség, a társadalomban áthidalhatatlan ellentét látszik még mindig, mintha nem lett volna elég a karácsonyi szeretet fénye, mintha nem olvadt volna fel eléggé a szívek jéghideg burka. Sokszor látjuk, érezzük, tapasztaljuk ezt társadalmunkban „demokratikus“ államunkban. De jöjjön a megértés, jöjjön a szeretet, amely nem ellenséget, de testvért lát minden emberben.

A világ-eseményekből.

A „Vreme“ szerint a kis entente legközelebbi konferenciája január hó végén lesz Raguzában.

A „Matin“ jelenti Fezből, hogy Abd el Krim az egész fronton nagy tavaszi kampányt készít elő, amennyiben mindentűt utakat, lövészárkokat, táviró- és távbeszélő vonalakat stb. építtet.

Népszövetségi körökben rendkívül fenyegetőnek ítélik meg a mosszuli helyzetet. A hági döntőbíró, majd mostan a népszövetség is az angol álláspontot tette magáévá. Az angolai nemzetgyűlés viszont határozatot hozott, hogy a népszövetség döntését nem respektálja. Nincsen kizárva tehát, hogy a mosszuli petróleum-területek birtokáért keleten csakhamar véres harcok lesznek.

Budapestre érkezett Volpe Givachino olasz egyetemi tanár fasiszta képviselő, aki a Türr emlékünnepe képviselni fogja az olasz kormányt viszonzásul Pékár Gyula látogatásáért, aki résztvett a római Türr-ünnepségen. Volpe a hírlapíróknak adott nyilatkozatában hangsúlyozta Olaszországnak Magyarország iránt táplált rokonszenvét és kijelentette, hogy Magyarország mindaddig számíthat Olaszország barátságára, amíg megőrzi teljes függetlenségét. Kijelentette még többek között Volpe, hogy Olaszország nem tekinti véglegesnek a jelenlegi közép-európai államalakulatokat.

A „Daily News“ jelenti Washingtonból, hogy Borah szenátor, a pénzügyi bizottság elnöke javaslatot tett a Szovjetországnak elismerését célzó tárgyalások újrafelvételére. Borah szenátor közölte, hogy Oroszország hajlandó elfogadni az összes feltételeket, amelyeket Hughes állított fel az állam-departamentben.

Mint Sanghából jelentik, a „Sin-Van-Pao“ című lap jelentést közöl, amely szerint Feng tabornok szerződést kötött az orosz szovjetkormánnyal. A szerződésben Feng arra kötelezi magát, hogy Északnyugati Kínában szovjetkőztársaságot állít fel és 60 katonai oktatót hozat Moszkvából. Moszkva évente 18 millió francia franc-t bocsátana a kínai szovjetkőztársaság rendelkezésére katonai célokra. Háború esetén Szovjetkína hadseregének egy harmadát köteles Oroszország rendelkezésére bocsátani, míg Oroszország 50 000 katonát küld Feng tabornoknak.

A mosszuli kérdést Anglia javára döntötték el. A népszövetségi tanács tudatta végleges döntését a mosszuli kérdésben. E szerint Mosszul véglegesen Irakhoz csatolják. A török iraki határt a jelenlegi demarkációs vonaltól valamivel északabbra vonják meg. Angolország 25 évi mandátumot kap Irakra azzal a feltétellel, hogy Irakot felveszik a népszövetségbe.

A török kormány tiltakozó jegyzéket intéz a népszövetséghez a Mosszul-kérdésben hozott döntése ellen, amely Törökország érdekei ellen irányul.

Amnesztia Jugoszláviában. F. hó 17-én, a király trónralépésének napján az összes politikai bűntettesek általános amnesztiában fognak részesülni.

Doumert francia pénzügyminiszterre nevezték ki.

A polgári iskola célja.

A tanügy berkeiben, különösen az iskolatypusok mezején a laikusok közül nagyon kevesen disztincióvalnak helyesen. Sőt a szakemberek között is elég gyakran akadnak olyanok, akik több, kevesebb tájékozatlanságot árulnak el ezen a téren. Ilyen helytelen disztinció eredménye annak a kérdésnek a vitatása is, vajjon középiskola-e a polgári iskola, vagy nem.

A polgári iskola sohasem is volt és soha sem is lesz középiskola. És akkor válnék igazán főlőssé, ha a középiskola jellegét anobócivnálná. A polgári iskola igenis „népiskola típus” volt és marad mindég és minden államban. Ez a beosztás azonban semmit, egyáltalán semmit nem von le értékéből.

A közoktatásügyi intézeteket hivatás-körük szerint az egész világon három nagy csoportba osztják. Es pedig: a nemzeti-, (nálunk és Magyarországon nép) szak- és felsőbb oktatást szolgáló institutumok csoportjába.

A nemzeti iskolák csoportját az általános- (régén elemi népiskolák) és a polgári iskolák alkotják; a szakiskolákat a gazdasági, erdészeti, ipari, kereskedelmi stb. iskolák, amennyiben nem kívánják meg a teljes középiskolai végzettséget; a felsőbb oktatást szolgáló intézeteket pedig a középiskolák, mert *előkészítenek a főiskolákra és egyetemekre*, a felsőiskolák és egyetemek.

A nemzeti iskolák célja: a társadalom zömének megadni azon lelki szükségleteket, amelyek az embereket a kultúra által megteremtett társadalmi organizmus *mennél hasznavehetőbb* orgániumaivá teszik.

A többi iskolafaj feladata a vázolatokban egyezik a nemzeti iskolákéval, ezeknek az iskoláknak azonban a megjelölt feladaton kívül még más dolgok is van és pedig: speciális szakismereteket nyújtani, illetőleg — amint az már említve is volt — előkészíteni a felső oktatásra.

A közoktatásügyi intézetek úgy vannak szervezve, hogy típusonként egy-egy kerek egészet nyújtanak abból a tárgykörből, mely *céljuknak* leginkább megfelel. Az iskolafajok csak úgy in bloc egymás alá rendelni nagy tájékozatlanságra vall. Az egyes típusok megfelelő tagozatait csupán tantárgyakban térnek el egymástól, a szoros értelemben

vett anyag kvantitása és kvalitása mindenütt ugyanaz. Egymás alá rendelni egyes iskolafajokat csak annyiban lehet, amennyiben egyik iskola előkészítője a másiknak. A cél tekintetében való subordinálás ma már igazán nem más, mint rövidlátáson alapuló anakronizmus, mert ha valakinek csak kissé tágabb látókörre is van, el kell ismernie, hogy a demokratikus eszmék diadalának századában a milliós műveltségi színvonalának emelése legalább is olyan fontos, mint a tizezreké.

Különböző iskolafajok különböző idő alatt adják teljes egészében azt az anyagmennyiséget növendékeiknek, mely mennyiség biztosítja a rájuk ruházott feladat megoldását. A nemzeti iskolák 9-, a középiskolák 12 évi iskolázás után végzik el dolgukat. Magától értődik, hogy a teljes középiskola, melynek +3 éve van, többet nyújt. Itt nem szabad figyelmen kívül hagyni még ama körülményt, hogy amíg a nemzeti iskolák csupán önmagukért vannak, addig a középiskolák nem annyira önmagukért, mint inkább a főiskolák és egyetemek kedvéért léteznek. Innen van a nevük és helyük is.

A négy osztályú polgári iskola magyar specialitás. A nyugati államokban, jelesen Angol, Franciaországban, Ausztriában és a republika történelmi országaiban a polgári iskolák a mi mai polgári iskoláknak felelnek meg. Az eredmények, amelyeket a három osztályos polgári iskola a felsorolt helyeken elért, semmivel sem állanak mögötte a négy osztályos polg. iskola eredményeinek.

Az új berendezés nem hogy nem sülyesztette, de inkább emelte a polgári nívóját. A régi négy osztályos polgári iskola a 4. elemiből sorozta, az új az ötödikből sorozza növendékeit. A régi rendszer szerint a polgári iskolát abszolváló növendék 8 évig járt, az új szerint, a kurzust is beszámítva, 9 évig jár iskolába.

Hogy pedig a három osztályos polgári iskola semmivel sem áll mögötte a középiskola alsó tagozatának, arról nagyon könnyen meggyőződhetik bárki, ha egy kis fáradságot vesz magának és összehasonlítja a két iskola tankönyvet. Egyébként a lévai áll. polgáriban 49 tanuló tanulja a francia nyelvet, 73 pedig a német nyelvet is. E tárgyak nem kötelezők, tanításuk díjmentes.

Annak bizonyítására, hogy az új rendszerű polg. iskola mennyire nem „fából vas-

karika” és mennyire „középiskolai”, szolgáljanak még az alább citált rendeletek.

A polgári iskola célját a 137—925. sz. törvényrendelet a következőképp precizirozza: „A polgári iskola feladata *magasabb műveltséget nyújtani, mint amilyet az általános népiskola nyújt.*” Munkájában különös tekintettel kell lenni a gyakorlati életre. Emellett feladata az is, hogy előkészítse növendékeit olyan iskolákra, melyek nem kívánják középiskolai végzettséget.

Ezeket az iskolákat a 64. 414. II. 1925. számú rendelet sorolja fel, ezek száma 15, az iskolák pedig ugyanazok, melyekbe a középiskola negyedik osztályából lehet belépni.

A polgári iskola mai nem átmeneti jellege nagyon is alkalmas arra, hogy abszolvensze a jövőendő életükhöz szükséges alapot megkapják. Alkalmas pedig azért, mert tantervét nem determinálják a főiskolák és az egyetem, mint a középiskoláét és kezét nem kötik le mindenféle jogász miniszteri tanácsosok által össze vissza szerkesztett tanítási planumok. A mai modern polgári iskolának *szabad keze van.* Ezt a szabad kezét a 112. 128. I. 1925. számú rendelettel kiadott utasítás biztosítja, melynek hetedik paragrafusá így szól: „Minden polgári iskola számára külön tanterv készítenő *E tanterv tekintettel legyen a polg. iskola székhelyének és környékének speciális kivánalmaira és megfelelően általános és különös feladatának egyaránt.* A 137—925. számú rendelet 21—22 paragrafusai pedig kimondják, hogy a polg. iskola fölé helyezett (nemkötelező) „kurzus a kapcsolatos polgári iskola organikus része, melynek feladata meg erősíteni és mélyíteni praktikus szempontok szerint a polgári iskolában szerzett ismereteket.”

Ezek alapján a lévai polg. iskola tanterve is úgy lesz megszerkesztve, az iskola fölé kerülő kurzusok (amennyiben ilyen kurzus lehet gazdasági, ipari és kereskedelmi) úgy lesznek kiépítve, hogy városunk és környékünk lakóinak igényei teljes kielégítést nyerjenek. A már használatban levő tanítási terv összeállításánál is tekintettel volt a tantervűlet arra, hogy iskolánk a folyó évben is az említett speciális célokat szolgálja. Természetesen e szép tervek, úgy szintén a tervbe vett kereskedelmi iskola is csak abban esetben öltének testet, ha a polgári iskola építését az iskola ellenségei el nem gáncsolják.

M A C O

az oroszánvadász — az első találkán. —

Régén, — a mi diákéletünkben történt. Akkor, — amikor még az öreg preparandiban a hatalmas termét jó Tati dirigált az ő vékony, gyöngéd, sokszor síró hangjával, — amikor a finom, kis kezű, alacsony dr. Katona János professorunk félelmetes, dörgő hangon mondogatta ki büntetését: „Magához vágom ezt a zongorát!” — amikor a mi érdekes Bradánk köhintette sok „kérem alásán” közt a „fis ais-eis-t”, amikor Kriek tatánk az ő bőven áradt, sulyos, tartalmas szavaival készített elő a tanítói életre és fölszillant a szeme, ha egy növendék kitűzött virággal tűnt elő: „Lelkem Linné, mely családba sorozza ezt a virágocskát” — amikor a jó Svarba bácsi tapintatosan üttette helyre a gyakorlóban gyarló kísérletezésünk által időben és anyagban megrontott kiváló munkáját. Akkor még nem volt benlakás a növendékek számára. A városban szerzeszt a „kamarák”-ban laktak a növendékek: havi 4—6 kemény koronák fejében. A kamarák ezen idők diákéveiben sok eredeti megnyilatkozásnak voltak a színhelyei, amely megnyilatkozásokban, ott van a gyökere annak, amivé kinötte magát egy-egy preparandista. — A kamarákból szállingóztak a növendékek reggelénként előbb a jó Fejes nénihez reggelire s onnan az előadásra. — Aki legelőbb ott volt, annak jutott a legnagyobb zsemle s a legvékonyabb üvegű pohár tej. A legutolsónak nagyon gyakran a jó fülű Kevicky az üres poharakból összeállított skálán játszotta a reggeli pótására a marsot. Rendszerint a mérges tekintetű „Böcsi” járt meg, mert ő mindig későn kelt s ő zengte hozzá hegyaljai módon a finálét. Morgott azután miatta még az előadás alatt is.

Jól bent a Rozmaring utcában volt a „Parti-kamara”, a Petőfi utcában meg a „Vénis-kamara”, — ezekhez fűződik történetünk 1898. tavaszán. „Parti-kamara”-ban lakott a mindig mosolygós Berci, a mindenben praktikus Pici, a könnyen lángra lobbanó Lajo s a finom, elegáns Jenci, a félenk Jenőke. Jenőke minden ágzorensre megrezzent, de előkelőnek mutatta magát s mindig olyan nett volt. Lágy, behelző hangjával, mindenkiel szemben leereszkedő, tulzott udvariasságával, gyöngéd, női lelkületével vált ki küzüllünk. Ruháján egy porzsemnek sem volt szabad lennie, mindig vasaltan vette azt föl, keztű nélkül az utcán meg nem jelent. Czipője sárban, joidőben egyaránt tükör-fényes volt, sárba, vízbe sohasem lépett, jaj volt annak, aki rálépett a czipőjére s így bepiszkolta. Ilyen katasztrófa után vége lett a barátságának, még a tarokkhoz is sok körlelés és ígéretek után és egy jénice cigarettá árán csahattuk. Boldog volt, ha szép külsőségeit észrevették, elismerést vagy egy gyöngéd női tekintetet kapott érte — mert fődolog volt a hódítás.

A „Vénis kamará”-ban lakott a tömzsi, nagy erejű Maco, a leányképű, filiáran, piszeorrú Misi, meg egy harmadik. Mindhármán a tanítóképző növendékei. Az erős testű Maco ellensége volt minden külsőségnek, minden formának és mindennek, ami a férfias megnyilatkozást, a minden fölött uralkodni akaró férfít korlátozta. Csak annak volt előtte értéke, aki akaratával, erejével, tudásával megmutatta, hogy ő férfi. — Amint csak tetteheté éjjel-nappal a szabadban tartózkodott. Léva határában minden növényt és állatot ismert, ott találta minden élvezetét, ott volt minden eszköze, puskája úgy, hogy senki sem tudott róla. Éjszakákat áldozott a leg-

nagyobb vadász sikerre: a vidra elejtésére a Perc partján. Az állatok és növények birodalmában éjjel érezte a legjobban magát. Hajnalok idején sok kellemes meglepetésben részesítette a kamarát. — Kérés, udvariasságok, bál, táncz, szalon öltözés nála mind lenézett dolgok voltak s oly korlátok, amik a férfít gyöngé bábbá teszik. Ezekben soha nem volt része, ezeket megvetette sőt bosszantotta, ha valaki ezen külsőségeknek hódolt és viszkett rá a tenyere, hogy észre térítse. Meg is éreztek e miatt sokan az öklét és tenyerét. Az elszundikáló bakterek vagy a tulbuzgó rendőrök is sokat tudnának róla beszélni, no meg a Pityó barátja. — A kamarában a gyöngé Misihez félt hozzányulni, nehogy összetörjön a csontja. — A harmadikak szerinte nagyon meg kellett volna neki verni, amiért úgy védte és szerette a papokat, de uralkodott természeté fölött a jó szive, ez egy esetben kivételt tett; jóba voltak, nem bolygatta meg a jó viszonyt. Jenőke külsőségei azonban mar annyira bosszantották, hogy nem tudta tovább tűrni. „Ezt meg kell vernem” — mondja a kamarának. Erre megindult a tanácskozás a kamarában s egy kettőre készen lett a terv.

Egy tavaszi reggelen, a mindig derűs képű Jenőke együtt megy a Vénis kamarával reggelire. Vig üdvözölés után hánnya-veti fejcskáját, hogy lassá ki veszi észre az ő vasalt ruháját, sárga keztűjét, fényes cipőt? „Jenőke” — mondja az a harmadik — „egy gyönyörű szép kis lány érdekeltődött felőled tegnap.”

„Hol? kedves barátocskám.”
„Riedléknél, ahol tanított egy kis fiut.”
„Igazán barátocskám?”
„Égész komolyan — felel — nem is tudott másról beszélni, mint rólad, Lejirta

A fentiekből következik, hogy a modern polgári iskola alkalmazkodása alapján sokkal inkább kielégítheti az emberiség túlnyomó részének kulturális igényeit is, mint a középiskola alsó fokozata. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a megítélésnél ama körülményt sem, hogy a középiskola felső tagozatát igen kevesen vehetik igénybe.

E cikknek nem volt más a célja, mint a „régi feltevések” megdöntése, részletes és exakt tájékoztatás nyújtása abból a célból, hogy rehabilitáljon itt egy olyan iskolafajt, mely a művelt nyugaton igen népszerű s amelyet nálunk csupán azért tekintettek Hamupipőkének, mert célja „csak a népnevelés” betetőzése volt.

Tempora mutantur! Eljön még az idő, amikor az utolsók elsőkké lesznek.

HULJÁK PÁL.

Megalakul a Garamvölgyi Főiskolások Szövetsége.

Akik szívükön viselik városunk jövődó sorsát, akikben él az ifjúság szeretete számos esetben tapasztalhatták az egyénre és a társadalomra egyaránt káros hatását a lévai főiskolások szervezetszerűségének. Ezen áldatlan állapotnak akarnak véget vetni a főiskolások idősebbjei, akik egy széleskeretű impozáns főiskolások szövetség megalapítását határozták el. A mozgalom kezdeményezői a következő felhívást bocsájtották közre:

Felhívás Léva városának és környékének minden főiskolásához!

Léva városában és széles környékén több mint száz főiskolai hallgató van, de ennek a nemcsak erkölcsi és szellemi, hanem numerikus tekintetben is jelentős tömegnek a mai napig nincsen megismeréséről, hangot és irányadó fóruma. Nincs egy oly szervezet, amely az egységes és öntudatos fellépés súlyával szorozná meg az egyetemi polgárok kelkesedését és akaratát.

Ne kutassuk azon okokat, amelyeknek eredménye a mai szomorú és veszedelmes állapot! Nincs értelme, hogy firtassuk a mult mesterségesen szított ellentéteit, mert hiszen ma már egyik vagyunk az akarásban: intézményesen biztosítani a garamvölgyi főiskolások erkölcsi, gazdasági és kulturális érde-

keit, törekvéseit, megakarjuk alakítani a Garamvölgyi Főiskolások Szövetségét.

Megfontolt és becsületes szándékkal vagyunk eltelve valamennyien! Ugy érezzük, hogy az egyetemi ifjúság között nincs felekezeti és osztálykülönbség, mert hiszen a törekvő ifjúságnak csak egy feladata, egy kötelessége lehet: a munka, az építés, a szeretet, a megértés és a megbocsátás vesztettség nélkül, a megismerés és a megismerés táplálta ellentéteket és ellenszereket, egységre van most szükség, békülési szándékra, önzetlen, áldozatkész, becsületes férfiakra.

Alakuló gyűléstünk december hó 27-én, vasárnap délután 1/2 3 órákor tartjuk a lévai városdázda nagytermében. Jöjjetek el mindnyájan!

Az előkészítő bizottság nevében:

Ifj. Turi Nagy János	Kersék László
Strasszer Elemér	Kiss Ferenc
Guba János	Wertheimer Béla
Molnár Béla	Palika Jenő
Bogner Gyula	Feja Tibor.

BETLEHEMES ÉNEK.

*Kicsinyke város . . . Pár száz lélek . . .
Sok szöglet és sok finta ház . . .
Ha távol is, de benne élek,
A lelkem egyre ott tanyáz . . .*

*A házfal sárga, zöldre festett, —
Sok helyt bizony már megkopott.
Álmisan várják mind az estet
Dérlepte, csöppnyi ablakok . . .*

*Rácsuk között muskátli bokra;
Itt-ottan pár szál rozmarin —
Mint lányka szem - nagy, félve, lopva
Az elmenőkre rákacsint . . .*

*Az első házbán templomének.
Szent íhát . . . A rokka pörg . . .
Mögötte műhely . . . Bent legények . . .
Kemény munkától döng a föld . . .*

*Anyám szelíd dalt szőtt a szívemre.
Apám munkára oktatótt.
Ők voltak élttem — Betlehemje . . .
Nem várok újabb csillagot!*

SZABÓ S. ZSIGMOND.

szép szöke képedet, kék szemedet, könnyed, finom járásodat; kalapod, ruhád, cipőd mind-mind úgy dicsérté. Nagyon tetszettél neki. Valahol látott téged.”

„Örülök, örülök nagyon kedves barátocskám — kérlek, nagyon kérlek mondd meg ki az?”

„Nem tudom a nevédt, vendégségben volt ott. Holnap megtudhatom.”

„Nem olyan sötét barna hajú, kék szemű, alacsony, piszeorú?”

— Erre Misire tekintett a kérdezett s azután nagy örömmel felel:

„Épen olyan. Hát akkor láttad már!”

„Láttam barátocskám, vasárnap nagyon nézett rám egy ilyen szép kis lány, — úgy örülök kedves barátocskám. Ha találkozol vele, mondd meg neki, hogy kezét csókolom. szépen tisztelem Igen igen tetszik nekem.”

„Meglesz Jenőke” felel elégedetten. A másnap Jenőké még boldogabbá tette. A reggelhez ahogy mennek bizalmasan nagy titkosan ujságolja neki:

„Ismét ott volt a szép vendég Riedl-éknél. Boldogan vette tudomásul, hogy észrevetted őt. Üdvözletet meghattotta s viszont szépen köszönt téged. Kárpáty Ius a neve.”

„Barátocskám, édes barátocskám nagy-szerű, nagyszerű. Milyen szép a neve. Remek. — Kérlek alásan juttasd hozzá holnap a levélkémet, ma megírom!”

„Igen szívesen” — felelte amaz. — Jenőkének a legszebb írása volt az egész intézetben. Rondirásban is remekelt. Kriek tata a szépen beirt térségekben nem győzte eléggé dicsérni a növendékek szép szabályos írásait. Hanem feltűnő volt, hogy mind olyan egyforma Nagybán hallgattunk Jenőke izgatt-mozgott, látszott az arcán, hogy szeretné, ha dicséretet kapna névleg is — de a többi mérges tekintetűre előlét e kívánságától.

Különfélék.

— Magyar asszonyok és leányok lapjának lévai száma december 12-én jelent meg, mint a Szepesi Híradó - Szepesi Hírlap külön Léva városával foglalkozó melléklete. A gyönyörűen ábrázolt s a nyomdai technika fejlettségét bizonyító lévai szám örökbecsű emléke ma minden lévai polgárnak, ki büszkén nevezi magát gyökérének. *Telléry Gyula* és szerkesztő társai valóban elismerésre méltó munkát végeztek, mert a mi kis városunkat egy állították a nagy világ elé, hogy abból ország-világ láthatja, mi vagyunk mi, mi ennek a városnak feladata. Történelme igazsága kulturális feladatát, kereskedelme, ipara, közgazdasága úgy van beállítva a multba, hogy zálogul szolgál a jövődóra nézve; mi magunk pedig úgy látjuk benne magunkat, mint valami tükörben hibáink al. erényeinkkel együtt. Eseti harcsoz vagyunk, de nem eszetek, mert erőnk és bátorságunk még az ólmos botok után is a régi maradt Söt. én legalább a sorok között megtalálom a kitűzött nagy célokat, melyek minden lévait kell, hogy tette, munkálkodásra serkentessenek. A nagy gondal összeválogatott cikkek, ismertetések, leírások, versek még idegen előit is érdekessé teszik a lévai számot; a lévai embernek pedig kicsalják a könnyet a szeméből s büszkeséggel töltik el a lelkét, s azt mondja: Igen ez az én kis városom; az élet nagy malmát taposó, mindig feltűrt karokkal munkában álló lévai kis emberek nagy társasága, kik csak itthon nem szeretik egymást, mint a civakodó rokonok; de próbálj csak közéjük avatkozni, ellened fordul valamennyi, mint mikor a hangyabolyba idegen szemét esett. Kiemeljük a tartalomról: Léva multja, jelene, jövője cím alatt *Beinrohr* Dező vezető cikket, *Kersék János*nak a lévai társadalomról írott eszmefuttatását, *Kálnay Károlynak* Léváról írott krónikáját; a négy felekezet lelkészének: *Szakács Viktor* pápai kamarás plébános, *Bándy Endre* evang. főesperes, *Antal Gyula* ref. lelkész, *Liebermann Jakab* főrabbinak egyházukról szóló avatott tollu ismertetéseket. *Dr. Karafiáth Mária*s, népszerű főorvosunk az ő rózsás szemüvegén nézett, színes tintába mártott, hol komoly, hol aranyos humorral fűszerezett ismertetéseit. Talán ő végezte a legtöbb munkát és talán csak

utca alsó sarkán izgatottan bár, de győzelemittas boldogsággal ide-oda járkált Jenőké. Nagykot szi a Kakák felől jövő illatos levegőből. Ilyen győzelmet nem aratott még senki a növendékek közül. — Ezt csak ő tudta elérni. Fog a „Parti-kamara irigykedni.” Nem hiába gondozta ő úgy magát!

Ezalatt a Petőfi utcáról elkanyarodva a Kossuth utcába nyugtalanul lépked egy pár. A hölgy izgatottságában is, szokatlanul is olyan bizonytalanul lépked. Tanulgatnak meg utközben, hogy miként tartsa fejét, hogy fogjon kezét, hogy beszéljen stb. Egyszerre a sarkon teremnek.

„Drága” — szól félve Jenőke.

„Drága” — válaszol a hölgy helyett kísérője, aki aztán az izgatott bemutatkozás után gyorsan eltűnik az est homályában, magukra hagyva a boldog Jenőké és a félénk luszkát. — Hosszu hallgatás. Végre Jenőke neki bátorodik: Hogy látta meg, hogy kuttatta ki, hogy tetszett meg neki stb. stb. Luska többnyire csak egy-egy „igen”-t „nem”-et mond félénken s már menni is akar, mert szigorú édes atya erre szokott haza járni. De Jenőke eszedik még egy-két perccskéért s megfogja és gyöngéden simogatja a drága kezecskét, amivel neki oly szép levélkéket írogatott s egy szép virágcsokrocskát tesz kezébe.

„Mi ez luska?” dörög mérgesen egyszerre csak mögöttük a szigorú apa.

„Jaj apuskám” — sikolt luska.

„Hát ez itt kicsoda?” kiált még hargosabban s azzal csíhi puhit, végig hosszij a Jenőké. Jenőke kezdetben a falhoz hátrált, de miután az nem segített rajta, neki a szaladásnak. — Sár, víz most mindegy a fényes cipőjének, meg se áll a „Parti-kamara” kertjéig. Ott azután nagyot lélekzett és sokáig

Másnapra elkészült a levélke Finom selyempapírosba csomagolta be — remekül volt megírva. — A levélke elkerült az illetékes helyre. — Jött rá a válasz pompás illatú, gyöngéd női kezekkel írt levélkében. — Jenőke megint írt, válasz megint jött. Így ment ez egyre sürűben. — Végre Jenőke nagy győzelemként, tulboldogan mondja bizalmasának és levélhordójának egy reggelén.

„Kedden este fél nyolckor találkánk lesz a Kossuth utca sarkán. Kedves barátocskám olyan boldog vagyok! Ilyen kis lány nincs több a világon! Levelei mutatják. Tudod az ugy lesz, hogy a Riedl-éktől megy haza ezért későbbben, te fogod oda elkísérni. Ugyanis édesanyja elutazott, atyja meg bankgyűlésen van. — A jelszó lesz: Drága.”

„Jól van Jenőke, a kedvedért megteszem.”
A mi Jenőkének erre sárgaczipőt vásárol, uj keztyűt vesz, ruhát vasal, nyulszőrös kalapot kifelé szép simára, mosdik — manikűröz — lázas pirban égő arccal. A „Parti kamara” hozzá volt ugyan szokva Jenőke ilyen munkáihoz, mert az volt a napi fotóalkotása — de ez a készülődés minden előbbit felülmúlt. Kíváncsiak is rá: „Mi lesz Jenőke?” kérdik őt. „Semmi közöttök hozzá! Tanuljatok!”

Jenőke drága hölgye is már készülődik. Ott a „Vénis-kamara”-ban. Gyöngéd női kezek adják meg a szép kivánatos formáját. — Kis labára lakkcipő, szép fekete ajj, vilá-goskék batiz-bluz, páratlan kontyát elfedő struccollas kalap kerül rája. Sárca keztyű, sötétkék fátoly teszük előkelővé. Még a hangját is igazgatják, fejtartását is gyakorolják, tanítgatják a gyöngéd női kézfogásra, hogy minél fényesebben sikerüljön a rendkívüli találka.

Virágfakadó tavaszi este van. A felhős ég nem lát semmit. Nem látja a Kossuth Lajos

épen ő róla feledtek meg. Pedig nélküle, azt mondja János, hogy ez a szám mégis csak hiányos. *Holló* Sándor Léva város székhely aspirációt ismerteti avatott tollal. Meg van írva e számban minden egyesület, tanintézet, iskola. A jótékonyaságot szolgáló nőegyleteket, bankokat, bíróságot mind szemünk elé varázsolják az írók, nem feledkezvén el a lévai uradalomról sem, mint specialisan lévai közigazgatási és jótékonyasági vezetőről. A tárcában is külön a lévai szokásokat és tulajdonságokat ismertető leírásokban, megnyilatkozik a jóízű, találó, de soha nem bántó lévai humor, melyben a vezetők dr. *Karajáth* Márius, az aranyos kedélyű *Weiszerné Rischane* Mancsi s a pompás figurákat rajzoló *Kopernický* Kornél. Szóval van itt minden; lesz mit olvasni a lévai polgárnak Karácsonyra. Ajánljuk, hogy mindenki, a ki teheti, vegye meg a számot, mert ennél kedvesebb emléke úgy sem lesz Léváról. Kapható Nyitrai és Társánál is. Ára 3 K., postán küldve 4 K.

— **Karácsony a zárdában.** A lévai irtalmas nővérek vezetése alatt álló leányiskola karácsony első és harmad napján december 25 és 27. napján előadja Kersék Jánosnak „A legszebb ajándék” című 3 felv. látványos karácsonyi mesejátékát, melynek főbémászó, kedves zenéjét a lévai dalárda népszerű karnagya *Heckmann* István szerezte. Az előadás egyszerű, de bejáratott is lesz. Itt említjük meg, hogy lesz benne karácsonyi betlehemi-járás is, mely nem is oly régen még igen divatos volt a vidéken, amely azonban már lassan feledésbe merült. Ezen kívül hőtündérek, törpék. Lesz egy élő karácsonyi kirakat, élő, beszélő és táncoló babákkal és más szép dolog. Mindez egy megható kis karácsonyi történet keretétől szolgál, melyet a tisztelendő nővérek gondos keze az ő nemes és finom ízlésük szerint állított ki. Az előadás mindkét napon fél 5 órakor kezdődik. Belpódj: I. hely 8 K., II hely 6 K., állóhely 3 K.

— **A protestáns lányok a III-ik vallásos estélyüket f.** hó 13-án, vasárnap tartották meg a ref. Egyház tanácstermében. A szépen sikerült estélynek fényt kölcsönözött a reformátusok tudós püspökének, *Balogh* Elemérnek lebilincselő, derűs humorral fűszerezett előadása az 1920. évi

tisztogatva magát bement, vacsora nélkül, szó nélkül lefeküdt

Ezalatt a „Vénis kamará” ban, sőt az egész házban vége-hossza nincs a nagy kacagásnak. Nemcsak öltöztetni, vetkőztetni is kell a szép liuskát játszó Misi barátunkat, mert most először volt rajta szoknya. — A szigorú apa is elvegezve a dolgát, levelet malaclopós köpönyegét, a szakáira, a bajszerre sincs már szükség s előttünk áll mosolyogva, de elégedett arccal a Maco.

Másnap reggel a Vénis-kamara megy reggelire, úgy intézik, hogy együtt menjenek Jenőkével. — Komoly mind. Jenőke bús, szomorú. — Nem szól semmit eleinte, de aztán bizalmasat hátra rántja magához: „Barátocskám baj van!” — sügja.

„Miért?” — kérdi az.

„Ott csipett minket az apja!”

„Ugyan ne mond! Igazán?”

„Egész komolyan — mondja ő — nagyot kiáltott szegény liuskára, karon fogta őt és elvitte. Nekem nem szólt semmit, Hanem nagyon szigorú és haragos ember, én nem is kezdek semmit a lányával.”

Nagy hallgatás.

Jenőke sohasem tudta meg a valóságot. Misi a képzőt otthagya — a budapesti királyi palota kertésze lett. — Ha egy-egy csokrot készít vajjon eszébe jut-e azon a találaton bitorolt csokrocská?

Maco elvégezte a tanítóképzőt, bele is kóstolt a tanítói életbe, — de neki szűk volt a négy fal, — kicsi volt még országa is erős akaratának végrehajtására, — földrészeket járt be s a sötét Afrikában a leg erősebbeket az oroszlanokat, rinocerosokat választotta ki arra, hogy megmutassa milyen az igazi férfi s ki a teremtés koronája.

BELUCH IMRE.

amerikai utjáról, amelyet az amerikai ref. Egyházak meghívására tett Közvetlen, világs, széles látókörre való előadásában megismertette hallgatóságával az ut néhez megkezdését, a tengeri ut gyönyöreit és kellemetlenségét. Majd rátért az amerikai tartózkodására. Amerika a maga amerikai grandiózitásában élénken megjelent hallgatóság szeméi előtt a tudós, közvetlen, világos és rendkívül érdekes szavai nyomán. Az amerikai lehetőségek vizsgálása és elközelítése az eredeti nagyszerűségével hatott, fokozták a hatást a sok érdekesebbnél érdekesebb képek, újságok, amelyeket az előadó a közönségnek közkézre adott. A természet zsufolási megtöltő közönség rendkívül nagy figyelemmel és meglepő érdeklődéssel kísérte elejétől végig az előadást. — Egyébként a vallásos estély *Bándy* Endre ev. főesperes imájával és tartalmas beszédével kezdődött. Majd 2 elemi iskolás gyermek szavalt ügyesen. Ezután *Csikányi* Ilonka énekelt el mély érzéssel egy éneket. Utánna *Patay* Mancika Váradí Antal „A tanu” című költeményét szavalta el hatáson. Ezt követte *Balogh* Elemér ref. püspök előadása mely után *Bayer* Ili és *Demeter* Eszti megkapó közvetlenséggel szavaltak el egy-egy hatásos költeményt. Utánuk a prot. leányok énekkara énekelt el egy vallásos éneket. A szépen sikerült estélyt gyűlekezeti ének és ima fejezte be.

— **A keresztény munkásegylet** — mint már jeleztük — karácsony másodnapján, 26-án este tartja meg szokásos karácsonyi előadását. Annak a lelki melegségnek, amelyet karácsony szent ünnepe lop a jókaratú emberek szívébe, meg fogja találni örömet az igazán szép, aktuális, iparosletheből vett zindarabunk előadásában. Oly lélekbe ható darab ez, amelyet már régen nem láttak tagjaink. Erdőssy Károly: „Az igazság felé” című 3 felv. társadalmi színműve kerül előadásra a legjobb szereplők közreműködésével. — Szereplők: Balán lakatos mester, Kabáth József, Rózsa leánya, Bandzi Annus, Géza nevű fia, Győrvári József, Varjú szatocs, Budai Gyula, Gabor, Vendel, Janos segédke Balazsnál: Kucséra Janos, Matéffy Miklós és Svarba Ferenc, Korcsmáros Szarka Gyula, Istvan, Akács József — Aki tanulni, okulni akar, megnezi e lelket nemesítő darabot. *Kezdele esti 7 óra*, mely után szokásunkhoz híven jó cigány mellett tea-estélyünket is megtartjuk. Belpódj 5 korona. Mivel meghívottak nem bocsátunk ki, ez uton hívjuk meg a keresztény érésű közönségünket ezen előadásra és estélyre.

— **A lévai katolikus kör választmánya** vasárnap tartott ülésén néhai *Kohl* József köri tag emlékét jegyzőkönyvében öröklítette meg. *Kohl* József végrendeletileg kétszáz koronát hagyományozott a körnek.

— **Teadélután.** A lévai nőegylet f. hó 27-én, vasárnap délután fél 5 órakor a városi vígadó éttermében teadélutánt rendez, amelyre a szives érdeklődőket (meghívó nincs) ez uton hívja meg.

— **„Magyar Búcsú”** lesz a farsang legkiemelkedőbb mulatsága. A rendezőség a heten bocsátja ki a meghívót, mivel senkit sem akarnak bízni, ezután is felkér a rendezőség mindenkit, hogy aki nem kapna a jövő hét folyamán meghívót, (a meghívandók tömege mellett lehetséges) kérjen a „Bars” kiadójában, Kersék dr. irodájában, a ker. szoc. és magyar nemzeti partok irodaiban vagy a rendezőség bármely tagjánál.

— **A Garamvölgyi Főiskolások Szövetsége** f. hó 27-én vasárnap 1/2 3 órakor tartja alakuló közgyűlést a lévai Városháza nagy tanácstermében, amelyre tisztelettel és szeretettel hívnak meg minden lévai és garamvölgyi főiskolást, valamint mindazokat, akik érdeklődéssel viseltetnek az egyetlen ifjúság iránt. Az alakuló közgyűlés programja: 1) Megnyitó beszéd. Az egyesület megalakulása. Emondja: Turi Nagy Janos. 2) Az alapszabályok felolvasása és megokolása Bögner Gyula. 3) Az egyesület programja. Emondja: Straszer Elemér. 5) A tisztikar választása. 6) Székesleg indítványok

— **A lévai isr. filigrányest** vasárnap d. u. a hitk tanácstermében jól sikerült *Chanuka* ünnepélyt rendezett, melyet nagyhatású beszédrel *Liebermann* Jakob főrabbi

vezetett be. Majd prólógot mondott *Léva* Károly Dr. Schönfeld Aronné: Csodalámpa-álomképét előadták: Fehér Erzsébet, Blumenfeld Rózi, Takács Márta, Drexler Lilly, Müller Ella, Simkó Lilly, Knapp Ius, Gläuber Frida, Löbl Margit, Berényi Lilly, Schlesinger Magda. Dr. Patai József: „Menóra” Szavaltá: Wertheimer Aladár. Reinhold: Impromptu Mendelssohn: Szercho Zongorán előadta: Fenyvessi Juliska. Morris Rosenfeld: „Csavargók”. Szavaltá Frank Edith. Rebnar Artur: „Ester! mein Schwester!” Enekelte Singer Joli Zongorán kísérte Kovács Jenőné. Miklós Gábor: „Auszáziv”. Szavaltá: Steiner Zuzsika Forgó bácsi: „A százesztendő láda” vigjáték egy felvonásban. Szereplők: Löbl Miklós, Hailbraun Henriette, Neumann Alice, Szilárd Juliska, Reitmann Márta. Chopin: „Fantasie Impromptu”. Zongorán előadta: Singer Joli. Végül Fodor Edith mondott epilógót. A rendezés Lévai Károly tanító ügyes kezét dicsérette.

— **Doktorraavátás.** *Neumann* Mórícz véggyézmérnök, *Neumann* Samu lévai (volt bajkai) lakos fiát a brünni német műegyetemen f. hó 14-én a technikai tudományok doktorává avatták.

— **Nyelvtanfolyamok.** A levicai köznevelődési egyesület karácsonyi ünnepek után Léván az áll. reálgimnáziumban szlovák, francia, német, orosz és magyar nyelvű tanfolyamokat, valamint batikolós és olajfestéssel kurzust rendez. Információk, jelentkezések 10 korona beíratási díj mellett K. Klebsnöl, a gimnázium pedelusanál.

— **Moz.** Ma, f. hó 20-án (vasárnap) egy rendkívül érdekes 5 felv. történetet „Az utca gyermekét” fogják bemutatni. Egy szelőkői háztól elűzött szegény leány és egy kedves kis gyermek megható életútjának és egy film. Szébb, poétikusabb mesét alig láttunk filmre feldolgozva. A rendezés és a felvételek minden dicséretet megérdemelnek. A főszerepet Jatzko Lia játssza. — F. hó 25-én, pénteken egy hatásos, csodaszép 6 felv. drámát, „A szép Cleo regényét” pergetik le a vászonon. Pola Negri játssza a dráma főszerepét, ami már maga is biztosítéka annak, hogy a film kitűnő, a legkényesebb nézőt is kielégíti. — Folyó hó 26-án, szombatn fél 6 és fél 9 órai előadásban „Pompadur urnó parancsára” c. 6 felv. drámát mutatják be. A dráma cselekménye idegizgató történet, amelyet a filmtechnika oly csodásan dolgozott fel, hogy aki megnézi nem egyhamar fogja elfelejteni. A főszerepet Lia Mamar és Alfonz Fryland játssza. — Folyó hó 27-én, vasárnap 7 felv. drámát a „Világ legszebb asszonyát” hozzák. Főszerepet Lee Parry és Olaf Fjord játsszák.

— **Egy arany nyakláncot** amulettet vesztett el valaki f. hó 7-én a Pick drogeriában, igazolt tulajdonosa ott átvetheti.

A „MAGYAR BÚCSÚ” balra a legszebb ruhananyagok WEISZ SIMON cég divatüzletéből kerülnek ki. Fehér selyem brocátok szoknyákra 28— szebbnél-szebb ujdonságok fejdisek, parták 5—60-ig, aranydisek, zsinórok, pruszlikselymek.

KÓSA JÓZSEF tanítóskolájának évad záró vizsgája 1926. január hó 2-án, Élit kurzus 3-án, diák kurzus 4-én délután 6—11-ig lesz megtartva. — Ma délelőtt 10—12-ig, 27-én karácsony után vasárnap délután 3—5-ig és 3-án délután 3—5-ig ösztánc.

Ha kevés pénzért női és férfi divat-szövetet, estélyi ruháselymet és báronyt, mindenféle vászon és damasztárt, valamint paplanokat és szőnyegeket akar vásárolni, úgy forduljon teljes bizalommal az olcsóságáról közismert KOHN MIKSA céghez, aki árban, minőségben és divatban vezet és négy hétig tartó nagy karácsonyi occasió vásárt rendez. Maradékoknál 30 százalékos árengedmény.

„Lábegörbülések, hátgerincelferdülések, a sántaság különböző okai: mint izületi megbetegedések, — bennulások utáni zsugorodások, veleszületett csípőficamodás, lúdtalp stb. eredményes kezelésben részesülnek *Weil* Miklós dr. Testgyógyászati Intézetében, Bratislava, Védőcölöpút 51. sz. Telefon: 25—96.”

A „BARS“ karácsonyi melléklete.

A Szent Család menekülése Egyiptomba.

Írta: Carlo Solangi, a római „Museo Boncompagni“ képtárának tudós öre; olaszból fordította: Horváth Antal.

Sok híres és nagy ember látogatott már el Egyiptomba I. Napoleon előtt és utána és még több menekülő talált ott biztos menhelyet üldözések elől: de senki sem volt híres és nagyságra akkora! mint az a kis *Gyermek!* Akit Herodes király uralkodása idején szülei ennek a kegyetlen uralkodónak féltékeny és vérszomjas üldözése elől Egyiptomba vittek.

Szt. Máté apostol-evangelista csak pár szóval említi ezt a menekülést (Máté 2, 13-16): „... ime! megjelent az Úr anyagala Józsefnek álomban s így szólt hozzá: „kelj fel! vedd a *Gyermeket* és anyját! menekülj Egyiptomba s maradj ott! amíg szólni fogok neked, mert úgy fog történni, hogy Herodes kutat a *Gyermek* után... hogy megölje! Erre ő felkelt, magához vette a *Gyermeket* és Máriával még ugyanazon éjjel elmenekült Egyiptomba s ott! maradt Herodes haláláig...“

Emberileg felfogva is nagyon valószínű, hogy *Jézus* megszületése után, kit a napkeleti Mágusok: „a zsidók újszülött király“-ának neveztek, Herodes előtt (Máté 2, 3.) s azok eltávolozása után, megtudva tőlük az álomban kapott „utasítást“ (Máté 2, 12.), félelmében álmódott arról a veszedelemről, amely elől neki kötelessége volt a kis *Gyermeket* és anyját biztonságba helyezni, mert hiszen! ő is ismerte Herodest! sőtét és vérszomjas hajlamáról. Ismert tény! s ezt Judeában minden zsidó tudta, hogy ez a lelketlen és kegyetlen elvetemült uralkodó a saját gyermekeit és egykor kedvenc feleségét Máriánát egyenesen az ő parancsára végezték ki... mert ezektől is félt! mint ahogyan „megriadt“ (Máté 2, 3.) „a zsidók újszülött király“-a megszületésének hallatára!

Egészen természetes volt tehát, hogy József álmát a betlehemi ártatlanok lemezárulásának előérzete megzavarta és az anyagi utasításra nyomban felkelt és gyorsan elmenekült!

Egészen természetes és érthető, hogy a menekülésre legalkalmasabb volt Egyiptom, amely elég távol volt ahhoz, hogy Herodes gyilkos karja el ne érjen s mégis elég közel ahhoz, hogy pár napi utazás után elérhető legyen. A Mágusok ajándékából kített bőven a további megélés, teherhordó szamaruk is volt, de Egyiptomban sok zsidó is élt, akik közt észrevétlenül meghúzódhattak. Az utazásról szt. Máté nem tesz említést, csak annyit ír, hogy az éj lepte alatt keltetk utra.

Judea hegyvidékén átkelve, bejutottak a Sphynx hazájának barátságos oltalma alá; Herodes tehát hiába fojtotta el féltékenységét az ártatlan betlehemi gyermekek patakzó vérebe!

Mikor pedig Herodes meghalt, ime! az *Úr* anyagala megjelent Józsefnek álomban Egyiptomban, mondván: „kelj fel! vedd a *Gyermeket* és anyját és menj Izrael földjére, mert meghaltak, akik a *Gyermek* életére törtek. Aki felkelt, fogta a *Gyermeket* és anyját és Izrael földjére ment.“ (Máté 2, 19.)

Ennyi az egész! az egyiptomi menekülésről, amint az evangelista annak egyszerű történetéről az utókor számára is megírt!

De milyen mély! milyen csodálatos és hangulatos! annak a költészeté! Aki hiszi, hogy *Jézus* volt a *Krisztus-király*, annak nyomban feltárul a kirívó ellentét a szent szülők örömeinek derűs és sugallatos éjele az emberiség *Megváltó*-jának születése felett és a menekülés zavarai és árulása közt; a *Gyermek*nek imádása az egyszerű pásztorok részéről és a Reá szakadt üldözések közt, amely Őt kiüzte hazájából! Az *Ég királya!* menekül Judea törpe uralkodója elől!

Rejtett tartózkodásának misztériumát az ősi Egyiptom bálványainak templomai és piramisai látták, porlepte bálvány-szobrok meresztették az igaz Istenre élettelen szemeiket, a több ezer éves piramisok megbámulták ezt az új csodás történetet! A *Gyermek-Jézus* képe ebben a millióben domborodik ki igazán!

Érthető ezek után, hogy az élő keresztények képzeletét erről a menekülésről nem elégitette ki szt. Máté rövid leírása, de meg! nekik volt módjuk úgy a szent szülőktől, mint magától szt. Mátétól még először előadott részleteket is megtudni, amit azután hagyományként a mythos és legenda-szöveves csodás és igazán emberi lelki folyamatában az utókor számára nekünk hagytak; a szt. Máté-féle egyszerű leírás ezzel bővült; a csapongó képzelet színes részleteket himzett belé: széppé, bájosná és kedvesé tette!

Az Egyiptomba való menekülés irodalma már 2., de még inkább a 3. Században megírt művekben kezdett kibontakozni; már az apocrif Evangélium leírásaiban is ezen történet előterbe helyezését találjuk; azonban kivált a középkor krónikáiban és költeményeiben fejlődött ki a legnagyobb részletességében! De amíg szt. Máté leírása magán viseli a történeti tény kritériumát; addig a középkor igazán merész, fantasztikus legendákat szőtt ebbe a rövid ténybeli leírásba. A házi tűzhely felhomályba burkolt otthonában, az arató munkások pihenő helyén, a karavánok letelepülésén, a nyájörzök pásztori tüzenél ezeket a színes meséket beszéltek el egymásnak.

Ezeket! a legendákat ma is! érdemes elolvasni, nemcsak azért, mert olyan frissek! gyermekiesnek üdők és sokszor olyan igazán szépek; hanem azért is! mert olyan csodálatos! hatással voltak a multban s lesznek mindenkor a művészetekre!

Vegyünk elő mindjárt egy-kettőt a sok közül:

Mikor a menekülés közben egy barlanghoz értek s abba készültek a Napheve elől megpihenni, a bold. Szüzanya leszállt a nyeregéből öleiben a kiseddel és mellette a kis dajkáló leánya: mikor a barlangból Lucifer egy undok sárkány alakjában előbű rohant, hogy a Gyermeket szétéjje, mert régi beszűja az *Isten Fia*n, ki őt látta lebukni az Égből (Szt. Ján. Tit. j. k. 20, 1.) most is kitört belőle; a kis lány sikoltással kezdett rémületében, de a kis Jézus talpra állt eleje, mire Lucifer meghódolt Előtte s visszabújt a barlangba! A kis Jézus erre leszállt anyja öléből s tiltakozó, visszautasító karját az Ördög elé emelte, mire az keltetlenül, de meghódolva a kised előtt: megalázkodva húzódtott vissza a barlangba. A megremült Máriának és Józsefnek pedig megnyugtatótúl így szólt: „Ne féljete! mert bár kicsiny kised vagyok, mint *Isten Fia* mindig volt, van és lesz hatalmam a Földön mindig felbukkanó, az ember lelke veszedelmére törő Lucifert hódolásra! megalázkodásra kényszeríteni!“ Ez a jelenet nincsen ugyan megfestve — legalább Solangi nem emlékszik ilyen festményre — de Giottótól kezdve több neves olasz festő képeim ott van az álló kiseddel Jézus egy fiúcskával és leánykával.

Jön most! egy másik jelenet, amely azonban már a középkori költők és festőknek ott állandó kedvenc tárgya volt.

A Szent Család egy datolya-pálmafa hűvös lombjai alatt pihen.

A Szent Anya megkívánja ezt az édes gyümölcsöt a lelkében és Jézus belát a lelkébe,

megérti szent anyja kívánságát, mire e pálmafa ágai annyira lehajolnak, hogy Mária elérhette a datolyát.

Azután kis újaval gödröcskét formált a homokba, mire abban friss viz fakadt fel a pálmafa gyökerei között mélyített forrásból.

Jézus erre megköszöni a fának, hogy édes anyja szomját a saját éltető nedvből, amely gyökereit, törzsét táplálja és a gyümölcseit megtermi, kielégítette s a legenda írója szerint úgy szólt a fához: „Óh te szép pálmafa, megjutalmazlak ezért a jóságodért s azt a kiváltságot adom neked, hogy leveleiből font koszorúk öveztek a földi harcokban győzelmes vitteket!“

Corregiótól van egy festmény Pármában a „Museo civico“-ban, amelyen Mária egy kagyló-sülkélvel merít magának a gödröcske forrásából vizet s azért nevezik ezt a remek képet „Mária della scodella“-nak.

Ime! itt van egy másik jelenet, amely a menekülés egy veszelyes epizódját tárja elénk.

Mikor a Szent Család elhagyta Betlehemet, a mezőn magvető emberek mellett mentek el, akiket Mária megkért, hogyha valaki kérdezni fogja tőlük, hogy mikor? ment erre egy számaron egy asszony kis *Gyermekkel* az öleiben és három tagból álló kiserővel? csak röviden azt mondják: amikor ezt a gabonát vetettük. De mi történt? Még ugyanazon nap reggelére a gabona kikelt, felnőtt, meg is ért, úgy, hogy sarló alá lehetett fogni.

Mikor Herodes s bírói a menekülő Szent Család üldözésére oda értek s az ott bámulattal álló embereket, kik azt a már érett gabonát vetették, megkérdezték, hogy mikor? ment el mellettük egy Betlehemből menekülő társaság, a gazda csakugyan ennyit mondott: Amikor ezt a gabonát vetettük! Mikor a bérencek ezt hallották, belátták, hogy akkor ők alaposan későn indultak az üldözésre s nyomban visszafordultak. A müncheni Pinakotékában Hans Hemling festménye örökíti meg ezt a jelenetet; rajta van a szótartó gazda alakja is!

Ezt az epizódot Skociában különös toldalékkal mesélik, azt mondvá, hogy egy gonosz fekete kis bogár, mikor meghallotta, hogy a lovasok mit kérdezek, felemelte a fejét és rekedt hangján ezt cincogta: A mult éjjel! Az elmúlt éjjel! Ebből a toldalék-meséből lett az a szokás, hogy mikor a konyha ezen úgy nevezett sváb bogarát eltaoassák, ezt a kivégzést ezekkel a szavakkal kísérik: Te! csunya bogár! nesze neked! „mult éjjel!“

A legendák élénken kiszínezik a rablók-kal való találkozás is Judea hegyei közt.

Egy helyen az utnőküli csaliton ment keresztül a Szent Család, ahol éppen rablók pihentek. Mikor a *Gyermek* közeledett feléjük, ők olyan zajt, zörgést és lódobogást vélték hallani, mintha katonák jöttek volna arra felé, mire azok hanyat-homlok elfutottak a sűrűségbe. Ekkor tehát bántalom nélkül folytathatta útját a Szent Család.

Egy másik legenda szerint a menekülő egy zsványbánya vezérével találkoztak, aki valami különös sugallattól indítva a fáradt utasokat nem bántotta, hanem házába vezette, kerte legedesebb gyümölcseivel megvendégelte. Jölelki felesége meg a *Gyermek* megfürdőzésére vizet hozott, segítette Máriának a fürdőzésben s a vizet — elég különös! — nem öntötte ki, hanem eltette a kamrájába.

Néhány nap múlva a vendéglátó rablók főnök egy portyázásából súlyosan sebesülve tért haza; a felesége a fürdő-vízrel megmosta a sebeket s az ura meggyógyult azonnal.

Egy igazi keleti fantáziájú további mese így szól: A Szent Család egy alvó rablóbanda mellett halad el; közülük Titusz és

Dumachus a számár lábainak kopogására felbrednek. Dumachus fel akarja kelteni társait, hogy elfogják az utasokat, de a jobb lelkű Titusz lebeszéli, 30 ezüstpénzért megvesztegteti s ezzel leintja a társát. Szűz Mária erre megáldja Tituszt, a kis Jézus pedig elmondja, hogy 30 év múlva e két rabló közt fogják keresztre feszíteni, de Titusz bejut Vele a Paradicsomba, mint megtért bűnbánó!

A történetek szinte egytől-egytig naiv képeket termeltek, de kivált az utolsó legenda rámutat, hogy a régi keresztények hitték, hogy a gonoszság lakozója alatt szunnyadhat a jónak, a megtérésnek a lehetősége.

* * *
Az Egyiptomba történt menekülés történetének csodás legendái közt a legbővebb forrás egy *arabnyelvű kis könyvecske*.

Ebben a kis könyvecskében találjuk megírva, hogy a kis *Gyermek* közeledésére az egyiptomi bálvány-istenek sorban lebuhtak talpazataikról; a hamis isteneknek szentelt egész városok — bármi volt is ennek oka! — eltűntek s homokbuckák forró takarója alá temetkeztek; de legcsodálatosabb az a felkiáltás, amelyet e könyvecske szerint, a legfőbb bálvány hallatott kőbe vésett néma ajkairól: A nekünk szentelt földünkön Jézus mindnyájunknál nagyobb! és hatalmasabb! Egyedül szent *Jsten!* — s ezen megnyilatkozás után nyomban ezer darabba esett szét! Tehát az Úr Jézus egyedül üdvözítő vallása lerontja az eszes, eszmélni tudó megtévedt és Lucifer bűnös csábításába ejtett ember ostoba és megsegyenítő bálvány-imádását!

Ennek az arabnyelvű kis könyvnek a címe: „A gyermekkor Evangéliuma“ s a keleti keresztényeknél sokat olvasott legenda-forrás volt.

Ki lehet mutatni, hogy Mohamed a Korán összeszerkesztésénél ezt a legendát tárházát alaposan kihasználta; hiszen! a mozlímok ez a szent könyve is tele van, éppen úgy, mint amaz egy vallásos témának igazán keleties variációjaival egy ázsiai fantasztikus himnussal, mely mindenféle furcsa állattal! egy megszen-tült „Ezer egy éj“ látványos tarka-barkasága!

Többek közt sző érik ebben a könyvecskében egy néma menyasszonyról, akinek beszédre nyílt meg az ajka, mikor a kis *Jézus* karjaiba vette; egy eszelős asszonyról, aki magáráról letépett minden ruhát; egy poklos beteg leányról; az elsőt a bold. Szűz Anya egy pil'antásával észre térítette, a poklos leány pedig megtisztult, amikor a *Gyermek* fürdővizével megmosakodott; végül ugyancsak sokféle a képzeletet is felülmúló sokféle leleményes és ámulatos házi csoda-eseményekről.

Ebben a könyvből találjuk leírva a Szent Család lakhelyét is Matareában, egy Cairótól kissé Ék-irányban fekvő kis városban, ahol a turistáknak szenzációként mutogatnak a vezető beduinok egy tulkuró, de még ép és egészséges Faraó-fügefát (Fieus sycamorat), azt mesélve, hogy ennek a vén fának árnyékában pihengetett a Szent Család és mellette közvetlenül van egy kut, amelyet „Mária-kut“ néven ismer az egész vidék s oda járnak üde forrásvizért az arab leányok és asszonyok s amely forrás vizével oltotta a Szent Család.

A furcsa történetek között azonban a legfurcsább a megbabonázott öszvéré; ime! a csodás családi esemény:

Mikor a Szent Család vándorútján egy névtelen kis városba ért, a temetőből kijövő három asszonnyal találkozott, akik keservesen sirtak. A Szűz Anya erre a leprából kitisztult és hozzájuk csatlakozott leányt eljűk küldte, hogy megtudja tőlük: mi? bajuk van s miért? sirtak olyan mélységes bánatban. Az asszonyok azonban nem feleltek, de megkérdezték a lánytól, hogy kicsodák ők? és honnan? jönnek? és hova készülnek menni; az éjjel pedig már közeleg, a nappal a végét járja.

— Utasok vagyunk, messze földről jövünk és ebben a kis városban szándékunk az éjjelre megszállni . . . felelte a leány.

— Akkor jöjjetek hozzánk! s háljatok az éjjel nálunk — szólt a legfiatalabb nő.

A Szent Család elfogadta a barátságos és mindhármuktól már közvetlenül megismélt meghívást, mire egy gazdagon berendezett új házába vezették a fáradt utasokat.

Tél volt! A nők behuzdóztak a szobájukba, honnan újból kihallatszott a jajveszékélő

sírásuk. Mária beküldte a leányt, hogy nézze meg és kérdezze tőlük, mi baj van? A leány benyitott a nők lakosztályába és meglepetten látta, hogy bent a díszes szobában arannyal kivarrt drága szövöttű csótárral letakart öszvér állott a nők előtt!

A leány megkérdezte a testvérektől, hogy minek? tartják az öszvért a szobában!

Az egyik testvér a kérdésre így felelt: „Ez az öszvér a mi bátyánk! egy anya gyermekei vagyunk vele. Mikor atyánk meghalt, bátyánkat rávéttük, hogy házasságkötés meg s ő erre választott magának arát s a menyekző is ki volt tűzve, mikor egy napon szegény bátyánk a szobájából mint öszvér nyitott be! Egy nő babonázta meg, aki hozzá akart volna menni, mert gazdagok vagyunk. Ezért a szerencsétlenségért sirunk, jajgatunk, mert nincsen olyan bölcs! vagy büvölő ember, aki visszavarázsolná a bátyánkat emberré!“

A leány erre vizagtalasokra így szólt hozzájuk: Ne! sirjatok, mert bátyátokról elmúlik a varázslat és ti meg lesztek vizagsthalva! hiszen! házatokban van az a kis *Gyermek!* az igaz *élő Jsten* egyetlen *Véa*, aki olyan! hatalmas, hogy a szives vendéglátásokatok biztonnyal meg fogja jutalmazni; jöjjetek az édes anyához, az ő kérését mindig meghallgatja isteni *Fia!* én is leprás beteg voltam és csak pár nap előtt gyógyított meg az a csodás kised!

A nők megfogadták a leány tanácsát és sietve és bizakodva mentek be a Szent Család szobájába és elmondva bátyjuk szerencsétlenségét! az idősebbik mélyen megalva, így kérlette a Szűz Anyát:

„Óh! Urnőnk! száj meg bennünket, nincsen a családunknak feje! nincsen a gazdaságnak gondozója! nincsen szeretett bátyánk! könyörgünk! száj meg bennünket.“

Mária megkönyörült rajtuk — mint ahogy könyörül minden hozzá folyamodón, mint menyeyi édes anyánk — ölebe vette a *Gyermeket* és bementek a nők szobájába; a kis *Jézus* az öszvér hátrára ültette és térde borulva így könyörgött: Óh jószágos isteni *Fiam!* vég-hetetlen hatalmadnál szüntesd meg a varázslatot és változtasd ismét emberré e siránkozó testvéreket bátyáit! Alig hangzott el Mária es-deklése, az *Úr Jézus* anyja nyakát átkarolva vissza száll Mária ölebe s az öszvér elváltozott és egy csinos, derék fiatal emberré alakult át!

Nagy öröm lett erre az eddig szomorú és siránkozástól viszhangozó szobában. Másnap még a Szent Család jelenlétében eljegyezték bátyjukkal azt a leányt, akinek tanácsára ehhez a kimondhatatlan szerencséhez jutottak.

Mindez! pedig — kivált ez a különös eljegyzés! — egészen az Ezeregy éj sheherzadati-stylusban van a könyvecskében megírva.

* * *
A Szent Család a menekülést az írónak, költőknél sokkal jobban a festést használták fel témának!

Gyegyük sorban néhányat a régi művészekről. Ezeket a képeket könnyű felismerni, hiszen! a csoportkép magától beszél; ha a *Gyermek* idősebb és már József vezeti kézen: akkor a jelenet a visszatérést ábrázolja, mikor a *Gyermek* már 4 éves volt.

Egyik-másik festő a háttérbe belerajzolja az ártatlan apró Szentek felkoncolását, azt a rémes mézslárlást, amit Herodes szbirói végeztek. Így ábrázolja Peruzzi a római Santa Anofira templomban látható frescóján. Némelyiknek egyik anygal halad elől, mint kalauz; Dome-nichino így ábrázolja a menekülést egy Nápo-liban a San Cuzebio templomban látható festményen. Rembradt egy kis elsőtétült képen, amelyen mást nem lehet kivenni, mint egy halvány lámpa-fényt, melynek pislogó világát Szt. József lámpása bocsátja ki, mikor szintén csak igazán találmora kivehető erdőn haladnak a menekülők. Poussin francia festő képen egy bárkába száll be a Szt. Család és van egy képe Toulouban, amelyen a tengeren lebegnek egy bárkában, amelyen angyalok eveznek. A párisi Louvrebán látható Adrien van der Werff egy finoman megrajzolt képen, amelyen Mária gyalogol s a *Gyermek* a fején viszi; ezen a festményen a menekülőket egy patakon gázolnak át, Mariát József a kezén vezeti, a számár meg utolsónak követi őket és kellenlenül lép a vízben. Ugyan csak a Lourveban van egy bájos tájkép Adám Elzheimertől, amelyen a

Szent Család már a holdvilágban csillogó vízi szelesebb folyón megy át; Mária a nyeregben ül, Szt. József égő fátylát visz és az egyik kezével a kis Jézust vezeti, akinek egy kis ostor van a kezében. A közeli erdő szélén pásztor-tűz lángol s így ezt a festményt három fény világítja meg s ez a világítás olyan teljesen harmonikus, hogy igazán kedves látványt nyújt. Ez a festmény a Louvre egyik legszebb képe!

A pihenőként ábrázoló képek — a „Ripó-zok“ — közt első helyen áll a már érintett matarcai otthon, melyet az arabnyelvű könyvecské leírása után Martin Schöngauer metszett része 1488. évet megelőzőt időben. Ezen a képen a Szűz Anya, a kis könyvecské szerint, a *Gyermek* ruhácskát mossa.

A XVI. században a pihenők témája a kedveltebb és népszerűbb; ilyeneket festettek Tizianus Vecelli, Vaolo Veronese, Correggio, Murillo — mindegyik legalább ötöt — Rembrandt, Rubens, van Dyck, Ferdinand Bol, Claude Lorraine, Poussin Miklós, Querbeck és Decamps; a legkésőbbi ilyen „Ripózó“ a híres Knauts New-Yorkban a Metropolitan Múzeumban, a melyen hiányzik ugyan a tónus könnyedsége, de elragadóan bájos rajta a kis köpcös, vidám angyalkák csoportja.

Nem mindig könnyű a „Ripózók“ felismerése, pl. Claude tájképén csak igen kicsinyke alakok körvonala látszik; Decamps festményén az alkonyodó égbolt sötét silhouettesében néhány fa alatt fáradt arcu emberek kis csoportja látható a kis *Gyermekkel* az előtérben.

A „Ripózók“ leginkább domborítja ki az ősi legendából vett kut, a pálmafa s a *Gyermek* előtt táncoló, éneklő angyalkák csoportja, amint a kis Jézust mulattatják!

Végül befejezésül és a láikusok tájékoztatására szükséges még tudnunk, hogy a festőművészek mindig elhagyják azokat a különben a Szent Család környezetéhez és más festményeken megrajzolt személyeket, mint Szent Annát — a boldogs. Szűz Mária édes anyját, Szt. Erzsébetet — német festők képen — és a kis keresztelő Szt. Jánost, mert ennek már nem tulajdonképeni „Ripózók“! hanem a Szent Család idylli életének egy-egy epizódja.

A római „Museo Boncompagni“ képtárában 37 festmény van a XVII. század előtti időkből a legkülönbözőbb szerzőktől, amelyeket XV. Gergely pápa unokája Ludovico Ludovisi által alapított és örökségben herceg Piombinóra szállt múzeum képtárában 1632. táján ez a műkedvelő nagyur összegyűjtött.

Kis város.

Kis város. Várom. Hajdan büszke fészek. Az utam arra vitt, kicsit benézek. Már alkonyult, mikor megérkeztem. A sarkon rendőr. Gummitok kezén. Hogy átmegegyek; végig néz hidegen: „Megint egy kellemetlen idegen“. A piacon kofák, Cukor. Gyümölcs. Az arcukon és nyelvükön szemölcs. Bizonyal rólam foly a szóbeszéd. Miniszter jött tán, hirlik szerte szét. Rácsos kapuk, muskátlis ablakok, Mosolygó lányok, merre ballagok. A járda telve, mert itt ez a körző. Itt Amor is, a párokat toborzó. Már nyílt sincs, csak szeme rádiója: A szivet tőle semmi meg nem ólja. A toronyóra, jaj, már nyolcát üt: Nagy hirtelen csend támad mindenütt. A kis lány arcán kacagó boru. Haza siet. A mama szigorú. Kacagva csapja be a kis kaput És így rekeszt ki engem és a but. Az árny sötétre festi a falat . . . Nagy kacagás a paplanok alatt, A lányka győzött. Haj, szegény titán, Ne fuji a sekkingeni trombitán, Az ablak mind azért van itt kitarva: Szerelmes kis lány vár egy bus gitárra.

KERSÉK JÁNOS.

Karácsonyi ének.

Irta: FARKAS ISTVÁN.

Bizony Dickenstől plagizáltam a címet, de úgy igazam van kedves, jó szerkesztő uram, régi mesterem és póttatársam? Ha én egy egyszerű címet biggyeszték írásom fölé, elsiklik rajta az olvasásra áhihozó földieim szeme és nagyot ásítva teszik le a jó, öreg „Bársot”.

Igy? Igy meg, aki csak a címet olvassa, megcsóválja a fejét és azt mondogatja: No nézd! Mi lett abból a Farkas Istvánból!? Még a Nobel díjat fogja elnyerni valamikor! (Persze ezt csak egyéni hiúságból szeretném úgy elgondolni! Mert hát, hiú az ember; ha innen van a harmincnem.)

Jöjjen hát a „karácsonyi ének.” Persze prózában mert — dicsereitemre legyen mondva — verseket csak a „Lévai Óraló” létezéséig írtam. Addig is keveset és — rosszat.

Azt mondja a feleségem jóval karácsony előtt:

— Mit veszünk karácsonyra.
— Mindent.
— ?? Mindent?
— Hát persze.
— Nekem egy télikabát kellene, valami szép divatos.
— Azt nem lehet.
— Miért?
— Mert nincs annyi pénzem.
— Akkor legalább a lánykának kellene venni!

— Azt se lehet.
— Miért?
— Először is, mert nincsen annyi pénzem, másodsor is, mert két télikabátja is van, minék lenne a harmadik.
— Ha elmegyünk valahová — feleli az asszony.

(Zárójelben jegyzem meg, hogy az egész lány négyesztendő, tehát a legmodernebb fel-fogás szerint sem „társaságképes.”)

— Azt mondtad: mindent megveszünk.
— Persze. Karácsonyfát, cukorkát, játékok.
— Az kevés . . .

Akkor aztán leültem számíthatni. Elővettem a folyószámlámról vezetett könyvet. Bizony nagyon kevés korona áll benn a bankban, ide nem lehet fordulni. Aztán elővettem az adóskönyvet. És ime: körülbelül háromezer koronával tartoznak könyvekért, szindarabokért. Szép summa ez a magamfajta embernek, de az adóskönyv is családapák, azokból karácsony táján két koronát sem lehet kipurálni.

Hátramaradt a privátkassza. Pontosan százötvenkét korona tíz fillér. Hatalmas összeg . . .

. . . Ez az én karácsonyi énekem. Mondhatnák: ez velem is megtörténik, az ilyesmire nem érdemes a papírost pocskolni. De kedves olvasóim, ismeretlen és ismerős barátaim, éppen az a művészet: leírni, ami mindenkivel megtörténik. Persze egy kicsit tetszetősebb, u. n. irodalmi formában. De Uramisten egy karácsonytájt ide írni, oda írni; az ember kifogy a témából. Mindenki szepet vár, jót vár és dörmög, ha várakozásában csalódik.

Van még egy ici-pici idődarabkám, meselek tovább.

Szól pedig az ének második része Gódor Mihályról a lévai öreg gimnázium egykori pedellusról.

A piaristák közül tudvalevőleg Sinkovits Ferenc volt a legszigorúbb s persze a legigazságosabb ember. (Ezt annyira őszintén állítom, hogy ime bevallom, igazam volt, hogy megbukott az algebraiból, sohasem lett belőlem jó matematikus.) Sinkovits Ferenchez persze gyakran jártak, a szülők kérdészködni a rossz süvölvények sorsa felől, akiknek azonban utjakat állta a lépcsőházban Miska bácsi, a pedellus.

. . . Régen volt, körülbelül harmadik gimnazista lehettem, amikor a következő párbeszédet lestem el, egy hosszúra nyult tízperc alatt;

Beállt a gimnáziumba egy jól megtermett, vidéki bácsi.

Miska bácsi bajuszát pödörgetve állott a sártörőn.

— Jónapot kívánok.
— Jónapot — felelt a házi lerberucz.
— Kérem szépen Sinkovits tanár urat keresem.

— Ühöm. Hát azt lehet . . . Miért keresi?
— Kérem szépen megbukott a fiam a számtanból, hát szeretnék vele beszélni.

Miska bácsi egyenesre húzta magát s anélkül, hogy tudta volna körül is legyen szó, mellényzsebébe dugta az ujjait és fölényes magasságból mondotta:

— **Megbukattuk** a fiút. Nem tanul. Hiába . . .

A szegény bácsi bizonyára azt gondolta, hogy egy szolidáris tanárral áll szemben és könyörgésre fogta a dolgot.

— De kérem alássan, méltóztassék tekinteni, a fiú nagyot hall. Egy kicsit enyhébben tessék vele bánni!

— No jó — válaszolt leereszkedőleg Miska bácsi — majd **teszünk** valamit az érdekében. S azzal utat mutatva a bácsinak, fölfelé tessékelt.

— Tessék csak megkeresni. Az emeleten jobbra a sarokban van a tanári szoba.

A bácsi hajlongott, hálálkodott és szinte szégyenkedve vette elő a szivartárcáját.

— Ha méltóztatnék rágyújtani!

Miska bácsi mohón kapott a tárca felé.

— Köszönöm . . . No, majd évvégére **csinálunk** valamit a fiuvál.

. . . Messzi esztendők madártávlatából nem félek már a szigorú Sinkovits Ferencről, bátran elmesélhetem e históriát. De, ha Castor is volt, hiányzott, ill. talán csak hiányzik hozzá a Polux, alias Deák Miklós, aki két-felé is földim, itt tanít tőlem hat kilométerre Losoncon.

Beszélgünk egyszer az ósdi református templom előtt.

— A nyugdíjazást várom. Már nem vagyok többé a szigorú Rajzos . . .

És lemondó mosolyában meglátom benne az évtizedeken keresztül pontosan, lelkiismeretesen dolgozó tanárembert, aki most nem réme már az apró nebulóknak, csak egy jószágos öreg ember, aki szeretne végre-valahára kikerülni a hyperbolák és parabolák labirintusából és megpihenni.

Bizony harc ez az élet és sokan vagyunk, akik kevés esztendő robotja után is ugyanazt vágyjuk: „ . . . csendes békében megpihenni . . .”

Mégis csak jobb lett volna Dickens „karácsonyi éneke”, állom a kritikát, sőt szeretettel, szeretettel köszöntök mindenkit, aki benne él az öreg városban és vasárnap ebédután kezébe veszi ezt az írást. Ringassa álomba őket . . .

A járór vissza tért.

— **Háborus karácsonyi emlék.** —

Irta: Koperniczky Kornél.

A felhők, mint valami gyorsjárata uszályok suhantak tova az ég végtelen szürkéségén. Az ég alatt — mélyen alatt — a hó szikrázott és káprázató felhőségen kébbe csillogó sziporkákat szórtak a csodás alaku kristályszemecskéik. Mintha a magába tért emberiség teljesen devalválta volna a gyémánt értékét s teleszórtá volna gyémánttal az egész földet, hogy a szegények is gyönyörűségeit leljenek benne.

De az égen is csillogtak a megszokott fények, melyek úgy festettek, mintha valami ismeretlen mester sok ragyogó arany szöggel verte volna ki cifrára a sima menybolzatot.

De ha elgondolkozva nézte most valaki, azt is vélhette, hogy égi szemek szokatlan barátsággal és sajnálattal tekintenek le a bajban felfregő világra.

Mert ide lenn a földön háború volt és Karácsony. Tehát volt nekik fölöttől sajnálkozni és a nagy hidegben szinte reszkettek. A békét hirdető angyal nem is mert leszállni a földre, mert itt mindenütt szuronyhegyek meredtek az égnek és fájdalmas volt hallani a felsebzett testű, gránátéptett földanyának zokogását.

Azt gondolják talán, hogy neki nem fájtak a rettenetes sebek, amiket a földön ejtettek? A gyilkos gázok, amikkel megmérgezték a földet? Szerencsétlenül és betegítő tettek. Hiába vetették bele helyenként jótét lelkek az Életet, a Krisztus arcmásával megjelölt buzaszemeken nem volt az Isten áldása, nem keltek ki, nem hajtottak szárát, nem bontot-

tak dus kalászt: Itt aranyárga kékék nem borultak egymásra. És a szegény földanyánk sajnálkozott, hogy nem volt ereje megajándékozni a gazda veritékes munkáját az élet örömeivel, mert nagyon beteg volt.

A magános hosszú éjszakákban, mikor a figyelő őrszeme fáradtan meredt bele az éjszakának veszedelmeket rejtő feketeségébe, a távolról érkező elfojtott, tompa dübörgés mintha csak a keresztül-kasul szabdostott föld szomorú jajgatása lett volna, mely bele hasított a lélekbe.

A nyomorult emberiséget most azért mégis átjárta a Karácsony gyönyörű misztériumának szent gondolata. Mintha a szenvedésekben felhevített sok-sok pirosan izzó emberi szív valamit csodálatos erő által kezelt kalapács egy nagy üllőn monstroúzus karikába kovácsolta volna ezen az estén. Nehéz érzések ereszkedtek le észrevétlen lassúsággal a szent estével az emberi lelkekre. Olyan súlyosak, hogy azt már teher is volt viselni. Es az emberi szivekből összekovácsolt karika csak perdült, perdült tovább, mind messzebbre a nagy világon és mindig több és több szenvedő embert fogott át. Keresztül szaladt hegyen, réten, mezőn, országok határain, ahol olyan buskomoran álltak őrt a százasodó fenők, mint valami óriási jakok mellé rakott gigási felkiáltó jelek, melyek alá ágyukból lötték a pontot.

Ezen az estén az öröm és a boldogság szomorúan húzódtok el az emberek elől, de minden fájás jobban fáj, mint mások.

Am de azért a háború mesterségében nem volt megállás.

A járór óvatosan kuszott előre a puha hóban, az orosz állások felé. Meg kell bizonyosodni arról, hogy az ellenség nyugodtan hagyja-e eltölteni a szent estét. A magyarok fedezékében zöld fenők — volt bőven az erdőben — szimbolizálták külsőleg is Karácsonyt. A tábori rajkályában fenőfa lángra világított és kellemes gyanta illattal ajándékozta meg a honvédeket. A nedves fehér nyír lángra szépséges kis tűzijátékkal kedveskedett. A piros és kék tűznyelvek egymást falták föl lángoló lobogásban. Ma különös Isten áldás volt a tűz. Világított, melegített, szórakoztatott, gondolatokat ébresztett és felébresztett gondolatokat altatott el.

De a Jézuska itt nagyon szegény volt. A karácsonyára nem jutottak apró lángocskák sem, csupán a tartalékból egy pár szem kétszersült és a halált oltogató, kegyetlen golyók függtek a zólt golyókon, mint a boldog Karácsonyról való lemondás szomorú szimbolumai ezen a bus helyen.

Odakünn az éjszakában pedig nesztelen óvatossággal kuszott előre, mind előbbre a honvédjőről.

A távolból hirtelen barna folt ütődött fel a csillogó hófehérségből. Az oroszok földszíni egyenruhája. Tehát ők is előretolták tapogató csapjaikat az éjszakába?

A járór megáll és hasra fekvé figyel. Néma csend, mely tele van nehéz sejtellemmel, idegeket rácsáló várakozással, pillanatonként mélyebben furakodik bele a gondolatba és a hidegtől gémberedett kéz görcsösen szorul a fegyverre.

Ebben a lelki feszültségben pár perc szinte félőrré válóvága nyulott ki, mint a finom gummy, ha feszítik.

Valaki sugva mondja: Megkellene piszkálni kissé az orrukat, mert ha sokáig fekszenek ott, még megfagynak a ruszlik . . .

Dördül a fegyver . . .

A tüzelést nem viszonzozák az oroszok! A járór megketőzött óvatossággal kuszik előbbre. A barna folt helyben marad. Mozdulatlan csend . . . Teljesen megközelítik. A magyar lelkekből a megkönyebbülés sóhaja szakad le. Egy kis földemelkedés, melynek csúcscsúráról a szél lefújta a hó fehérségét. A csupasz föld barmitott ki a körülötte levő fehérségből. Ezt nézték ellenségnek a gyér-sugárzású égi fénynek.

Muszkaék oldalán teljes csend. Vissza lehet húzódni.

A bajtársak az áldott rajkályha melegénél szövik a karácsonyi gondolatokat. Csak fizikailag vannak jelen a szük fedezékben, ahol a meleggel növekedik a bűzös levegő is. A

lelkük az kilépett a szoros oduból, elhagyta a lövészárkot, kilebegtet a futóárkból is és száz meg száz kilométernyire jár az ismert, kedves hazai göröngyön, ahol olyan édes, szép aranyfűstös a Karácsony este . . .

A járőr emberei zimankós, friss hideget hoznak be ruhájukban a fedezékbe. Valamelyik álmodozó baka nehéz szivéről — mint a frissen esett hó — halkán szakad le az önkéntelen sóhajlás: Karácsony, boldog Karácsony . . .

— Nekünk boldog — mondja rá a járőrvezető — mert a járőr bevonult . . . hiány nélkül bevonult . . . És a tenyérnyi ablakon kitekintett az éjszakába. A göncölszekér ráragyogott az égről.

Hej, ha ugy fellehetne arra ülmi és haza rognni, de jó volna megnézni: mit csinálnak most odahaza . . .

KARDOS MENYECSKE.

Írta: VÉGH ISTVÁN.

— Lévai életkép I felvonásban. —

Történi a múlt század elején.

SZEMÉLYEK:

- 1.) Ns. Mokra Mihály csizmadiamester.
- 2.) Judit asszony a felesége.
- 3.) Bíró Adám városbíró.
- 4.) Jani inasgyerek.
- 5.) András városi hajdu.
- 6.) I. Tanácsos.
- 7.) II. Tanácsos.

Színhely: Takaros kis csizmadia műhely, benne műhely-asztal, csizmadia szék stb.

1. JELENET.

Judit a.: (Tesz, vesz, törülget stb.)

Mokra: (Belép az ajtón) Jucikám!! Hopp, Hopp! Itt vagyok, ragyogok, mint a fekete szurok! (Megakarja csókolni a feleségét.)

Judit a.: (Kisiklik a karjai közül) Azt látom, hogy ragyog édes uram. Azt is látom, hogy alaposan be van szurkolva. De hát már megint mi dolog esett magával? Lábaszárába szállott alá az, aminek a fejében volna a helye, viszont a koponyájába keveredett, aminek ott semmi helye! Hogy a sustorgós istennyilva . . . (Csipőjére pattan mind a két keze) De nem mondok tovább. Hiszen az örhegyi gyűlés nem oka semminek. Ambar csak a „céh“-be kéredeztek. Annak más az oka, hogy a buksi fejét nem bírják a lábai, pedig ketten vannak t. n. a lábai. Igaz már 10 óra régen elmult, a vacsora időt is elcélhelt. Csak a fekete levesre ért haza idejében!

Mokra: Arra mindig jókor érek haza Jucikám! (Elkezde imbolyogni.)

Judit a.: Az ám! No bizony?! Hogy a haragos menykő . . . de nini! Mióta lett maga inzsellér? Hé! Mi az Isten csudájának méri a szoba hosszát keresztbe? Bizony még feldönti a csirizes tálát!

Mokra: Tudod mit galambom Jucikám? Csinálj hamarosan egy kis krampampulit! Mindjárt rendben lesz a szoba is, meg én is beszűntetem az inzselléreskedést. Meglásd milyen pompás lesz . . . !

Judit a.: Talán egy kis hidegvizet inkább. Nem?! Az kell magának nem krampampuli. Majd bizony! Az is sok már amit bevett a céhbe. Még itthon is? Majd ha fagy!

Mokra: Hiszen nem iszom. Dehogy iszom. Eszem azt a fekete levest, amit a te aranyos szád — (Megakarja csipni Judit asszony arcát) jó hogy nem a kezéd készít számomra, valahányszor a céhből jövőök haza. Pedig úgy megülném azt a háromlábú székét egy kis krampampuli mellett, mint valami kuruc generális a lovát!

Judit a.: Meg ám mint az a podágras labanc, aki magával jár a céhbe, pincékbe prókátorkodni.

Mokra: Ne haragudj édes Jucikám! A közügy a fő. A négyes az első. Mi lenne a nemes város, a nemes csizmadia céh ügyeivel ha én nem járnék a céh-be. Hiszen mindig ott van a városbíró is. Odájárnak a szenátorok is. Látod Jucikám a városi urakkal van dolgom. Kitudja? Hátha még szenátor is leszek! Ne haragudj hát no, édes leendő szenátorné asszonyom!

Judit a.: No látom már, hogy az esze valóságos repülő masina. Hanem hát nem az a kérdés most, hanem ez: (csipőre vágott

kezekkel) Hol volt dél óta? Miféle céhbe keveredett már megint? Mit ittak ott? Meny-nyire ittak? Mi a tatárnak álltak meg a báti utcái görögönl? Miért tértek be az Oroszlánhoz, mikor ott csak kovácsok meg lakatosok tanyáznak? Mit keres egy remekelt nemes csizmadiamester a szurtos kovácsok között?!

Mokra: Hol az a hideg víz Jucikám? Kóstold csak meg, vedd a nyelvvedre, nem nagyon hideg, neked sem fog ártani. Sőt nagyon is jó lesz! Vagy tudod mit? küld be a Jani inástól. Aztán majd, ha elaludtam, megfelelek minden kérdésedre.

Judit a.: En pedig, holnap lesz a napja, elmegyek a városházára, panaszpénzt veszek az örhegyi céh ellen, de maga is benne lesz, ám hallja-e?!

Jani: (Beszalad a műhelybe) Az első legény skófiomot kér, adjék neki majszterné asszonyom, de hamar!

Judit a.: (Nagy mérgesen pofon üti) Ne! Itt a skófiom hogy a fene . . . gyűjjeék rátk!

Jani: Az más . . . Brü hü . . . hü . . . hü! (Mindnyáján el.)

Színhely: Irodaszerű szoba, asztal, székek stb.)

2. JELENET.

Városbíró: (Ül az asztal mellett.)

Judit a.: (Belép, megáll az asztal előtt) Jó napot kívánok nemes városbíró uram!

Városbíró: Adjon Isten magának is nemes Mokráné asszonyom! Ugyan mi jót hozott nekem?

Judit a.: Bepanaszalom az uramat! Bepanaszalom a nemes csizmadia céhet, mivelhogy elrontja az uramat, aki a leghíresebb csizmadia mester Miskolctól Korponáig meg vissza! Itt a panasz pénz! (Leteszi az asztalra) Bepanaszalom az uramat, mivelhogy gyakran található túl a határon, gyakran túllép. Sokszor jó haza kaptosan. Sokszor elmarad, hol az örhegyen, hol meg a céh-be, hol meg mit tudom én hol? Hiába várom haza. Csak magamban buslakodok meg veszekszek a legényekkel. Mert ha nincs otthon az uram, mindig skófiomért meg piros fonálért zaklatnak, amiből tulipánokat varrnak a kopogós csizma karkára! Tegyük valami rendet nemes városbíró uram!!

Városbíró: (Magában félrehajolva) Kutya-fékom mi lesz most? Légy most okos Domokos!! Hiszen én is közibök járok egy kis bufejtőre. (Hangosabban) Hát mit csináljak vele nemes Mokráné asszonyom?

Judit a.: Hát még azt is én mondjam meg? Hát miért lett városbíró? Hogy még azt is nekem kell megmondani! — Lám a korponai bíró tudja mit csináljon a labanc generálissal, pedig az generális volt s nem csizmadiamester a Rozmaring utcában! —

Városbíró: Hát lenyakaztassam az urát? Mi?!?

Judit a.: Mit? Leakarja az uramat nyakaztatni?! No csak az kellene még! Maga nem korponai bíró ám! Nem azért jöttem én ide! Még mit nem akar!

Városbíró: Hát mit csináljak vele? Hiszen ami büne van, abban az egész város leledzik velünk együtt mindközönségesen!

Judit a.: Hát intse; fedje meg az egész várost! Dorgálja meg keményen! Még magamagát is nemes városbíró uram, ha velük egy céh-be jár egy követ fuj, Azért bíró, hogy csináljon rendet. Az én uramat azonban külön intse meg, hogy ne lássa, ne hallja senki: hogy engem ne hagyjon magamra! Nem vagyok én jégrevaló vénasszony! Ami sok az sok! Én már tovább nem tűrök!

Városbíró: Hát megtiltam neki a céh-bejárást?

Judit a.: Dehogy, dehogy! Csak a kaptoságot tiltsa el neki. Nem mehetek vele semmire. Mindent elhanyagol. Még engem is. Pedig ugye ezt nem érdemlem. (Csipőre tett kézzel, sarkon fordul, mi alatt a bíró is feláll s kilép az asztal mellől elébe) Ugye nem vagyok én még fogatlan vén asszony?! Más különben jó ember az én uram, szeret is engem, én is őtet, Isten bűnül ne vegye se neki, se nekem. Hanem az az átkozott kompánia, az a céh . . . hogy a sustorgós istennyilva csapjon az atyamesterébe! Nekem ezek miatt minden szép lúdfertályom elpangik, mivel ökelme mindig baktersipolás után érkezik haza. Hát nem veszedeltem én én rajtam?

Aztán csizmadiamester az uram s nézze ns. városbíró uram (mutatja csizmáját) milyen formátlan a sárge szattyan csizmám! Csak nem varrathatok a legényekkel, mikor az uram a leghíresebb csizmadiamester Miskolctól Korponáig meg vissza! Aztán mit mondona a világ? (Odalép a városbíró elé) Én nem jöttem ide hiába! Azt megmondom tegeny rendet nemes városbíró uram! Vigye a dolgot a senátus elé, irjanak sententiát, mert ha nem lesz rend, megyek a királyhoz, ha kell megyek a fejedelem öngagsághoz, de rendel meg muszáj lenni, aminthogy nemes Mokra Mihályné, nemes Koczák Judit a becsületes nevem.

Városbíró: (közlebb lép gyorsan, s megakarja csippenteni a menyecske kipirult orcáját.)

Judit a.: (Felcsattanó hangon) Ki vagyok én? Mi vagyok én? Miért jöttem én ide? Hát ide se jöhetek nyugodtan? Már a városháza, a szenátorok háza, a bíró se biztos?! A céh-be ha belépek, az atyamester pislogat rám, az utcán minden kuruc rám bámul; no ez még csak hagyján, de minden gyütt-ment labanc utánam viszed, ez már sok! A templomban a pap felejtí rajtam a szeimet, most meg a városbíró csintalankodik velem! Uram Jézus! hogy még ezt is megkellett érem! (Eltakarja az arcát.)

Városbíró: Ne haragudjék no nemes Mokráné asszonyom! Hiszen tudja hogy meny-nyire tiszteltem én magat. De hát lássa ha jó érzésű az ember, ha öreg ember is, meg ha 80 esztendő is megiesik vele, hogy ilyen szépségesen rajta felejtí mind a két szemét:

Judit a.: Jó! jó! Azt nem bánom ha a szeimet rajtam felejtí is, de a kezét ne vigye az arcomra, ne felejtse rajtam annyit mondhatok, mert bizony kikaparom mind a két szemét, még ha 100 esztendő lesz akkor is. Hát mi lesz a céhekkel? Az atyamesterekkel? No meg az urammal? Lesz rend? Vagy menjek egyenesen a fejedelem öngagsághoz?!

Városbíró: Minden meglesz, minden jó lesz nemes Mokráné asszonyom. Mindent megigérek csak éle áruljon! Majd a szenátorokkal rendet csinálók.

Judit a.: Azért mondom! Isten áldja nemes városbíró uram!

Városbíró: Magát is nemes Mokráné asszonyom! (Mindketten el.)

3 JELENET.

(Bevonulnak a szenátorok, András hajdu a dobbal és állásba helyezkedik, az asztalhoz elég közel, a szemtanúk helyet bogolnak.)

Városbíró: Tisztelt nemes városi tanács! Soron van a Mokráné panasz. Mi legyen vele?!

I. Szenátor: Szentenciát neki!

II. Szenátor: En is ammondó vagyok!

Városbíró: En már megis koncipáltam a szentenciát, tessék megtekinteni!

I-II. Szenátor: (Megnézik az írást) Igen, igen! Igy lesz jó. (Nagyokat bólingatnak mondják a városbíróknak.)

Városbíró: (Az írást a hajdu felé nyujtva) András gazda! Ki fogja kend hirdetni ezt a szentenciát!

András h.: Igen is kérem alássan! (A nézőtér elé vonul. ügyetlenül készlődül, igazgatja magát, köhéscel, megveri a dobot) Adatik tudtára mindenkinek, akiket illet. Aki ennek utána bárminemű összejövetelek, céhgyűjtések, kukorica vagy tollfosztások alkalmazottságával vagy akár a szülőhegyen kaptoságságban találattodik, vagy éjjeli 9 óra után az bakterok által elfogadtattodik; előre is penitenciára, eklézsia követésre „iteltetik.“ Aki pedig az vacsoraidőt elmulasztja. köteles vacsora nélkül lefeküdni, melyek alól még a szenátus tagjai sem képeznek kivételt, de még maga városbíró uram sem. — Akit mégis elér valamely kaptoságság az hajnali öreg harangszóig őrizet alatt marad és a nemes város éjjeli ügyeit intézi.

Ta. tra. da, trada-da da . . .

(Függöny.)

Senki ne keresse a hátramaradást, a hibát másban, mert mással nem — hanem inkább magában, mert magával parancsolhat.

SZÉCHENYI.

Japán- és kínai costumökre, harlekin, cigány maharadza — tündér jelmezekre mesés anyagokat szerzett be a WEISZ SIMON cég, pávatollak, csörgők, fülbevalók, selyem pomponok, legyezők, strucc-tollak, virágdíszek: Nagyvárosi választék — olcsó árak. A legszebb jelmezt már 20 — 80 — össze lehet állítani

Köszönet nyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen férjem, illetve édesatyánk temetésén megjelenésükkel mély fájdalomukat enyhítették, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Özv. Gérik Kálmánné és gyermekei.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1925. december hó 18-tól, — december hó 20-ig

Születés

Bertalan János Madurkai fiú István György.

Halálozás.

Vlahy Péter 62 éves Embolia azt. pulmonalis — Gérik Kálmán 51 éves tüdőgümőkór — Winter Gyula 84 éves aggkori végkimerülés — Szerencsés János 41 éves gyomorfekély.

Gabonaárak:

Levice, 1925. december hó 19-én

Buza	—	—	100 kgr.	180	—	183	kor.
Rozs	—	—	"	—	—	125	"
Árpa	—	—	150	—	—	160	"
Zab	—	—	"	—	—	150	"
Kukorica uj	—	—	110	—	—	120	"
Bab	—	—	"	—	—	115	"
Lóheremag	—	—	1100	—	—	1200	"
Lucernamag	—	—	900	—	—	1000	"
Köles	—	—	"	—	—	"	"

A dec. 20-iki vasárnap munkaszünet felfüggesztése és az üzleti záróra meghosszabbítása. A banskábystricai kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a kereskedelmi minisztérium szlovák osztálya az 1891. évi XIII. t. cz. felhatalmazása alapján megengedte, hogy f. é. dec. 17-től 24-ig és dec. 31-én az ipari és kereskedelmi üzletek reggel 8-tól, este 7 óráig megszűnés nélkül nyitva tarthatók legyenek. A december 20-iki vasárnapon az üzletek reggel 8—12. és d. u. 2—7 óráig tarthatók nyitva. A nyolc órai munkaidőről szóló törvény rendelkezései ezzel nem érintettek.

Od predstavenstva mesta Levic.

Číslo: 10400—1925

Vyhľadka.

Na základe 8 §-u zákona zo dňa 19. decembra 1919 číslo 663. Sb. zák. a nar. dáva sa na všeobecnú známosť, že stále voličské soznamy sú na dobu 8 dní počínajúc dňom 22. decembra 1925. k verejnemu nahliadnutiu vyložené, a to (miestnosť) v notárskom úrade (Mestský dom prizemie č. 5.) v nasledujúcich hodinách 8—12 a 2—6.

Námietky proti týmto soznomom možno podať vo výsvedenej osmidennej lehote u obecného úradu.

Levice, dňa 14. decembra 1925.

Koralewsky v. r.
ved. notár. — vezetők jegyző.

Pozvanie.

Dňa 21. dec. 1925 (pondelok) o 1/2 3 hod. usporiadame vianočnú nadielku na ošatenie a obdarovanie hudobných žiakov. Prosíme Vás, ako priateľov dielok, prispejte nám dľa možnosti k tomuto podniku!

Milodary (pečivo, cukriky, šatstvo a t. d.) rečte poslat dňa 20. dec. (v nedeľu) ráno medzi 9—12 hod. a po obede medzi 2—4 hod do štát ľudovej školy (Zahradná ul. 8.) V mene dielok úprimná vďaka!

Štátna ľud. škola a opatrovňa v Leviciach

Od notárskeho úradu mesta Levic.

Číslo: 11038—1925.

Predmet: Premávka autobusov.

Vyhľadka.

Na základe nariadenia okres: ým úradom v Leviciach zo dňa 21. XI. 1925. p. č. 11334/1925. vyneseneho, vzťahujúceho sa na premávky a zastavky autobusov, ako aj na rychlosť ich vedenia, sdelujem interesovaným nasledujúce:

1) Dopravné autobusy možu postat, idúc na stanicu z mesta; a sice autobus Hotel Stránskeho: a) u vchodu hotelu Stránskeho a autobus mestského hotelu:

b) pred vchodom do kaviarne na kraji cesty, nie ale na chodniku.

c) Oba pred lakárňou Bolemanovou a len na tej strane:

d) u Molnárovho sanatoria pred obchodom Bernáth a Fenyvešho, a

e) na rohu pri obchode Henricha Ertlera, a len na tej strane.

Idúc z nádražia späť možu autobusy postat: aa) pred hostincom dvory Tóthovej, tesne pri chodbe.

bb) pri vchode do dvore hostinca Tennenbaumovho na strane šopy tesne pri chodbe.

cc) na rohu pri úvernej banky proti obchodu Steinerovho.

dd) pred hotelom mestským u vchodu (hotelu) kaviarne

ee) pred hotelom Stránskeho u vchodu hotelu. Inde zastat je zakázané, autobusy pred 10 min. priazdu a odjazdu vlakov sa musia so svojich staník pohnúť na nádražnú stanicu.

Uliciami: Šturovou, Hviezdoslavovou cez Mlynské námestie a Sepešho ulicou. Autobusom dovoluje sa rychlosť najvyšš do 5—6 km.

2) Dopravnici, a vôbec, nesmú dva povozy priviazat'k jedno-druhému, a týmto kazit' premávku. Pri nakladaní alebo vykladaní tovaru pred obchodmi povozy tesne pri chodbe musia stat'.

Záprahy, a vôbec povozy na verejnej ulici najmä v dvoch silnejšej premávky nesmú byt' bez dozoru zanechané.

Priestupky sa stibajú.

Levice, dňa 11. decembra 1925

Šebo v. r.

notár — jegyző.

Hirdetmény.

A törvény és rendeletek tárában levő 1919. december hó 19. 663. számú törvény 8. § a alapján köztudomásra adatik, hogy az állandó szavazati jegyzékek 8 napra, azaz 1925. december hó 15. től 1925. december 22. ig befejezőleg nyilvános megtekintésre vannak kitéve és pedig (helyiség) a jegyzői hivatalban (Városháza, földszint 5. sz.) a következő órák alatt 8—12 és 2—6 ig.

Ezen jegyzékek elleni ellenvetések a fentemlített 8 napi határidőn belül nyújthatók be a községi hivatalnál.

Grof v. r.

preds. správ. komisie.
int. biz. elnök.

Nyilttér.)*

Óvás!

Özvegy Pólya Lajosné született Balyi Eszter valamint Balyi János és neje Ozsvald Katalin kisvári lakosok nevére kiállított, ingatlanra vonatkozó okiratok elvesztek s nehogy azok alapján bárki is vagyonomra kölcsönt vegyen fel, ezennel kijelentem, hogy személyes hozzájárulásom s illetve jelenlétem nélkül folyósított bármilyen nevezendő, személyemet illető kölcsönt feltelőséget nem vállalok.

Kisvár, 1925. december hó 17-én.

Özv. Pólya Lajosné Balyi Eszter.

* Ezen rovat alatt közöltékert nem vállal felelőséget a Szerkesztőség.

Szállodai alkalmazást

nyer gyermektelen házaspár lakással és elátással. Kik hasonló alkalmazásban voltak és a szlovák, magyar és német nyelvet beszélők, előnyben részesülnek. STRÁNSZKY-szálloda Levice. 1255

Bütorozott

szoba kiadó.
Cím a kiadóban. 1265

Tanuló

fényképészek felvétetik
„Foto“ Rusznák műteremben
1261 Levice.

Bütorozott szoba

2 úr részére külön bejáratral kiadó. Part-tér 1. 1259

Disznóölést

privát házaknál vállalok
AKUCS GÉZA Léva,
1225 Rakóczi tér 4.

„Ratopax“ a méregmentes patkány, egér irtó szer már Léva-n kapható. Vezérképviselő Zolym megyére: SMOGROVIC ARPÁD gyógyszer-tára Léva, Főter. Viszonteladóknaq eredeti gyári aron.

Legszebb és legalkalmasabb
KARÁCSONYI és UJÉVI ajándékok
u. m.: fényképek és fénykép nagytások
„FOTO“ — RUSZNÁK
fényképészeti műteremben készülnek.
!! Műterem állandóan fűtve van !!
Ugyanott egy jó házból való tanuló felvétetik.

HALLÓ! **HALLÓ!**
A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy urasági új bor 8 kor, óborok 10-12 kor. — Rum, likőrök legjutányosabban kapható. — — Külön billárd terem.
A nagyérdemű közönség szives pártfogásáért esedezve:
BARTOS, vendéglős
Koháry-utca 27.
Szilveszterkor nagy családi estély lesz tartva

Önt is tisztelettel megkérem mielőtt végleg elhatározná k. hozzátartozójának karácsonyi ajándékot vásárolni, sziveskedjen üzletemet felkeresni, ahol minden bizonytal minden izlésnek megfelelőt talál.

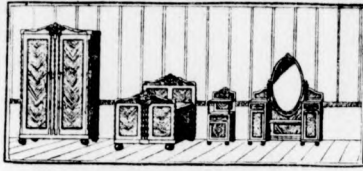
Parfóm, szappan kazetták reklám árban.

Fésűlő és manicour készletek mélyen leszállított árban.

BLUMENFELD drogeria, LEVICE.

Savanyított káposzta

háziilag készítve 1 kigr. Kc. 1²⁰;
Méz — — — 1 kigr. . 10.—
elsőrendű csemege " " 12.—
Kapható SINGER IZIDOR Levice, fűszer és
csemege üzletében.

ALAPITTATOTT: 1883.

BUTOROK

STEINER JÓZSEF

BÜTORKERESKEDÉSÉBEN

Kaszárnya mellett LEVICE Kaszárnya mellett

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát a leg
egyszerűbbtől a legmodernebb kivitelű
bútorokban. — Kárpitos munkák meg-
rendelését, valamint javításokat elvállalok

A legideálisabb fertőtlenítő
szájvíz a

„BOROSANTOL“

járványos betegségeknel nélkülözhetlen

Kapható: SMOGROVICS ÁRPÁD gyógy-
szertárában Levice, Főter.

Egy üvege ára 12.— Ké.

ÓRA ÉS ÉKSZER.

Izléses és olcsó
KARÁCSONYI ajándék-tárgyakat
ékszer- és órákban vásároljon

STEINER OSZKÁR ékszerésznél
LEVÁN, Mártonffy utca 9.

Elvállalok mindennemű óra és ékszer
tárgyak alakítását és javítását. Törött
aranyat és brillánsot a legmagasabb
áron veszek. Ugyanott tanuló felvétetik.

Cimre ügyelni sziveskedjék!

Köszén és diókokszt

waggon- és kisebb tételekben is

házhoz szállítva

a legolcsóbb napi árban kapható

GARANTÁLT SZÁRAZ POR-

MENTES ÁRÚ. Pontos mázsalás

Megrendeléseket azonnal elintézt:

BERNÁTH és FENYVESI

Telefon 26. sz. Telefon 26 sz

Szanatórium ház.

Karácsonyi ajándékoknak alkalmas cikkek.

Ugyint, finom Orlikk pipák, Bruer tapipák, valódi selmeci
pipák, mindennemű pipaszárak, bőr- és tém szivar- és cigaretta
tárcák, mindennemű szipkák stöbbi dohányzó kellékek. Minden-
nemű levélpapírok, tényképalbumok és emlékkönyvek stöbbi cikkek.

F. hó 20-ától — 31-ig az egyébként verseny-
árakból 10%-os árengedménnyel vásárolható:

DOBROVITZKY JÁNOS dohányzó kellékek és
papíraru kereskedésében
LEVICE—LÉVA, Bástya utca 2. Városházzal szemben.

KARÁCSONYI OLCSÓ VÁSÁR

megkezdődött **LINK BERNÁT**
czégnél LEVICE, Kalvin udvar.

Női és férfi kötött mellények, harisnyák, keztük, zsebkendők,
térd melegítők, reform nadrágok, vadász harisnyák, hajtó
keztük, valódi Jäger trickók, női- és gyermek ruhák,
szobalány kötények, férfi és női eső ernyők, férfi és női
— — — fehérneműek. — — —

Kalap és nyakkendő vásár!

Olcsón leszállított árak!

ÜZLETI JELENTÉS!

KUGLER MANÓ

fűszer- és csemege kereskedőtől, Báti utca 8 szám.

Van szerencsém a t. vásárló közönséget értesíteni, hogy e hét péntekjén
a halküldemények kimaradnak, tekintve, hogy **karácsony hetében** úgy
is nagyobb halmennyiség érkezik, melyre **előjegyzéseket** már elfogadok.
Ajánlom dúsan felszerelt raktáramat igen tetszetős **karácsonyfa-cukorkákban** és
diszkekben **jutányos áron**.

Mazsolya, mogyoró, dió, mák, gyömolcsizék — Kül- és belföldi likőrök, Refoseo
(vörös) és Moscato dolce olasz borok. — Fehér asztali bor „ezerjó“!

Coffeinmentes szemeskávé egyedárusítása!

Rétesnek való 0 ás liszt és az összes fűszer- és csemegeárak.

Kiváló tisztelettel **KUGLER MANÓ.**

Nagyrabecsült Uraim és Hölgyeim!

KARÁCSONYI

ÁRZUHANÁS

MÜLLER ÁRPÁD divatáruházában LEVICE

HVIEZDOSLÁV UL. 9.

Ha szükségletét olcsón és jól óhajtja beszerezni úgy vétel kötelezettség
nélkül győződjön meg e cég olcsó és szolid kiszolgálásáról, ahol az
összes úri és női divat valamint kötött és szövött árukból
a legszebb választékot találja mélyen leszállított árakban.

Legújabb Irodalmi Ujdonságok kaphatók NYITRAI ÉS TÁRSA
könyvkereskedésében

Kellemes **KARÁCSONYI**
ünnepeket kíván k. vendé-
geinek és ismerőseinek
URBÁN vendéglős.

Jótekonysági uzsonnacakes
(K E K S Z)

14 koronáért különként az akció
tartama alatt, karácsonyfa díszek,
csemegék, szaloncukorkák, likőrök
óriási választékban kaphatók:

BERGER LIPÓTNÉ
cukorka- és csemegeüzletében **LEVICE**

Magyar utlevél visumokat, már
egész évre, valamint más állam
visumait is legkésőbb 4 nap alatt
pontosan megszerez

Dobrovitzky János

hirlapterjesztési iroda **Levice—Léva**
Bástya-u 2 Városházzal szemben.

Hol hirlapokra-, divatlapokra, hir-
detések- és előfizetések eredeti
árban felvétetnek. — Szlovák-,
magyar- és német illusztrált lapok
havi és heti folyóiratok, vicceslapok
állandóan kaphatók.

Vidékre **POSTAI SZÉTKÜLDÉS.**
KÖZELEBBI ISMERTETŐVEL
DIJMENTESEN SZOLGÁLOK.

KARÁCSONYI VÁSÁR.

Ajándéknul
alkalmas tárgyak
nagy választékban kaphatók.

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR!!!
HOLZMANN áruházában **LEVICE—LÉVA**

Mélyen leszállított árakkal.

**Legnagyobb választék: Férfi kalapok, sapkák,
nyakkendők, ingek, schálók, kötött mellények,
sveaterek, pulloverek, harisnyák, keztyűkben.**

Női kabátok, flanell, barchet, szövet, selyem,
vászon árúk dús választékban.

Szőnyeg, függöny, takaró kiállítás.

KARÁCSONYI VÁSÁR!!!

KERN TESTVÉREK

fűszer-, gyarmatáru- és vasnagyszerkedése

Alapította'ott 1881. **LEVICE—LÉVA.** Telefon sz. 14.

Legjobb fűszer- és csemegeáruk!

Friss felvágottak, svajci ementáli, trappista és egyéb csemegeajtok. Elsőrendű **TEAVAJ.** nyers és főtt prágai **KARÁCSONYI SONÁK** Francia szardínia, lazac, kelettengeri göngyölt és füstölt hering, Oroszhal, pisztráng, kaviár, hús konzervek, pástétomok. Citrom, narancs, MANDARIN, olasz MARONI, boszniai szilva. Datolya, SZULTÁN FÜGE, CITRONÁD, vanília, cukrozott delgyümölcsök. Csokoládé, cacao, dió, mák, akácméz, mandola, mazsola, mogoró Befőttek, gyümölcszisek, „Gloria“ PÖRKÖLTKÁVÉ különlegességek JAMAICA és ANGOL RUMOK legfinomabb TEÁK, TEASÜTEMENYEK, DESSERT — CUKORKÁK, DISZKARTONOK és egyéb csemege különlegességek. —

KARÁCSONYI cukorkák, függelékek, szalon cukorkák, karácsonyfa-díszek, gyertyák, csillagszórók- és karácsonyfa villamoslámpa készletek.

— Likőrök, Cognac, Csemege és Asztali borok **LERAKATA.** —

KARÁCSONYI KIS PEZSGŐKI

Karácsonyi ajándéknak legalkalmasabb:

Alumínium- és nikkell főzőedények, modern háztartási és konyhafelszerelési cikkek nagy választékban.

Villamos vasalók, gyorsforralók, kávé és teafőző gépek, teaszűrők, húsvágó, mandola, dió és mákőrölő gépek, rézmozsarok, habtűstők, tortaformák, kávéőrölők, alpaka evőeszközök, konyhakések, — konyhamérlegek — **VILLAMOS** zseblámpák, elemek, **WIKTORIN** gázlámpák, zsebkések, lombfűrészes készletek, football, flóbert, korcsolyák, rödlük- és FÉNYKÉPESZETI CIKKEK — Szabályozható, folytonégő kályhák, koks- és széntartók, hályhaellenzők.

Tekintse meg karácsonyi kiállításunkat!!!

Karácsonyi ünnepek előtt

friss elő dunai- és balatoni HALAK.

Előjegyzéseket már most kérjük feladni.